БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 6 (6196) ЯНВАРИИН 9 ВТОРНИК 1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхозно парторганизацинуудта партидоторой хүдэлмэри һайжаруулха

...артийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха ...ай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые бэелүүлхэ зуураа, партиин обком ба айкомууд колхозно партийна организацинуудые хүтэлбэрилгээ зарим тэды һайжаруулаа, тэрэнэй эсэстэ олон парторганизацинуудта партидоторой хүдэлмэри һайжараа, партийна суглаанууд һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэдэг болоо, партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсадаг коммунистнуудай тоо олошороо гэжэ колхозно эхин партийна организацинуудай хүдэлмэриин ямар байдал тухай ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» тоггоол соо партиин областной комитедэй пленум тэмдэглэһэн байна.

Тэрэнтэй хамта ВКП(б)-гэй обкомой пленум хадаа колхозно партийна организацинуудта партидоторой хүдэлмэридэнь байһан ехэ дутагдалнуудые заагаа һэн. ...он колхозуудай парторганизацинуудта партийна суглаанууд үсөөн үнгэргэгдэнэ, тэндэнь партидоторой хүдэлмэри ба артельнэ ажахын хүгжэлтын перспективэнүүд тухай асуудалнууд үсөөн зүбшэн хэлсэгдэнэ. Партийна суглаанууд муу бэлэдхэгдэнэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл һулаар дэлгэрүүлэгдэжэ, суглаанууд доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Суглаануудые бэлэдхэхэ ба табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ ябадалда коммунистнууд багаар хабаадуулагдана. Партийна суглаанууд ...абтадаг шиидхэбэринүүд ...ушарта тодо бэшэ байдаг ...тэдэниие бэелүүлхэ ябадалда ...ла анхарал хандуулагдадаггүй гэжэ пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Колхознигууд - коммунистнуудай политическэ ба ниитэ һуралсал ...алтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Һуралсалай 1949—1950 ондо Баргажанай, Сэлэнгын, Зэдын, Кударын ба бусад зарим аймагуудай эхин политһургуулинууд ба кружогууд һуралсалайнгаа түсэбые дүүргээгүй байгаа. Һуралсалай ...жэлдэшье политһургуулинуу... кружогуудай занятинууд за... парторганизацинуудта эмхи... ...өөр, хожомдожо эхилһэн бай... Коммунистнуудай ниитэ эрдэм ...лүүлхэ ябадалда анхарал хүхандуулагдадаггүй хэбээрээ.

...мүүжүүлгын хүдэлмэриин хан... ...агүйгөөр табигдаһанай эсэстэ ...м коммунистнууд партийна ...заршамые эбдэдэг, партийна ...ануудта заримдаа ерэдэггүй, ...үнэйнгээ түлбэриие саг болгоонь түлэдэггүй байха юм. За... партийна организацинуудта ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидатай саг үргэлжын хүдэлмэри ...лагданагүй, тиимэһээ олон кандидадуудай кандидатска ста... үни үнгэршэһэн байха юм.

ВКП(б)-гэй обкомой пленум эдэ дутагдалнуудые зааха зуураа, партидоторой хүдэлмэри үндэһөөрнь һайжаруулха гэжэ партиин айкомуудые ба колхозно эхин партийна организацинуудые уялгалһан байна.

Колхозно партийна организацинуудта партидоторой хүдэлмэри һайжаруулха тушаа абаһан хэмжээ-ябуулганууд соогоо партиин обком болбол коммунистнуудые хубаарилан табиха асуудалда онсо анхарал хандуулһан байна. Коммунистнуудай ехэнхи хубинь малай фермэнүүд дээрэ ба талын ажалай бригадануудта хүдэлдэг, колхозно үйлэдбэриин ...хала бүхы участогуудые партийн нүлөөдөө абахаар коммунистнуудые хубаарилан табиха ёһотой гэжэ пленум эриһэн байха юм.

Политическэ байдалда эдэбхитэйгээр хабаадахые, партийна шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэ бэелүүлхые, партиин политикын удхашанарые партийнабэшэ ниитэ зондо ойлгуулхыень партиин гэшүүн бүхэнһөө ВКП(б)-гэй Устав эридэг. Энээнэй тулада колхозой коммунист бүхэн партиин шиидхэбэринүүдые, партиин политикые һайн мэдэдэг байха ёһотой. Ушар иимэһээ ВКП(б)-гэй обкомой пленум болбол политһургуулинуудай, кружогуудай ба ниитэ эрдэмэй һургуулинуудай нормальна һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангахыень партийна эхин организацинуудта ба ВКП(б)-гэй айкомуудта дурадхана.

Политическэ, общественнэ ба ажахын байдалда бүхы коммунистнуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсахынь тула тусхай партийна даалгабаринуудые тэдэнэртэ үгэхэ хэрэгтэй. Партийна даалгабаринууд ондо ондоо байдаг. Политическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй коммунистнуудые агитаторнуудаар томилходо болохо байна. Зарим коммунистнуудые ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһа» гаргаха, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэхэ, колхознигуудай дунда хэблэл тарааха хэрэгтэ хабаадуулхада болоно. Нүгөө зарим коммунистнуудта социалистическэ мүрысөөнэй дүүргэлтые шалгаха, мүрысөөнэй дүнгүүдые колхознигуудта ойлгуулха ябадал даалгахада болохо байна.

Партийна организаци болбол коммунистнуудта партийна даалгабари үгөөд, тэдэ даалгабаринуудайнгаа дүүргэлтые саг үргэлжэ хинажа байха ёһотой.

Колхозно партийна организацинуудай ажабайдалда ба ажал-ябуулгада партийна суглаанууд тон ехэ удхашанартай. Һайнаар бэлэдхэгдэһэн ба үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэһэн партийна суглаан хадаа коммунистнуудые хүмүүжүүлгын һургуули болодог, тэдэниие жаяг заршамтай ба эмхитэй байха ябадалда һургадаг.

Эгээл иимэһээ партиин обкомой пленум болбол һарадаа хоёр дахинһаа үсөөн бэшээр партийна суглаануудые заатагүй үнгэргэжэ байхые, тэдэниие нарин һайнаар бэлэдхэхые, асуудалнуудые бэлэдхэлгэдэ ба зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнуудые бүри олоор хабаадуулхые, суглаанууд дээрэ большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл зоримгойтоор дэлгэрүүлхые, абтаһан шиидхэбэринүүдэй бэелүүлхын хойноһоо үдэр бүриин хиналта эмхидхэхые дурадхаһан байха юм. Хаамал партийна суглаануудые үнгэргэхынгөө хажуугаар, партийнабэшэ эдэбхитэдые урижа, нээмэл партийна суглаануудые үнгэргэжэ байхыень эхин парторганизацинуудта дурадхагданхай.

Колхозно парторганизацинуудта партидоторой хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ВКП(б)-гэй обкомой III пленумэй хараалһан эдэ хэмжээ-ябуулганууд аймагай парторганизацинуудай зүгһөө бүрин дэмжэгдэһэн ба һайшаагдаһан байха юм. 1950 оной декабрьда боложо үнгэрһэн айкомуудай пленумүүд ба партийна эдэбхитэдэй суглаанууд ВКП(б)-гэй обкомой заабаринуудые хэлбэрилтэгүйгөөр дүүргэхын тулада һайшаан абажа, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ замуудые хараалһан байна.

Колхозно партийна организацинуудай зорилгонь гэхэдэ, обкомой, айкомой пленумүүдэй, партийна эдэбхитэдэй суглаануудай заабаринуудые хэрэг дээрэ бэелүүлжэ, партидоторой хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ябадал болоно.

Искусствын ба литературын талаар Сталинска шангуудые олгохо комитедтэ

Искусствын ба литературын талаар Сталинска шангуудые олгохо комитедэй секцинүүд 1950 оной Сталинска шангуудые олгохоор табигдаһан зохёолнуудые уридшалан хаража эхилбэ. Литературын, ...ыкын, театральна искусствын, ...итектурын ба киногой 170 гаран зохёолнууд Москваһаа, Ленинградһаа ба РСФСР-эй бусад городуудһаа, тэрэшэлэн Украина, Узбекистан, Казахстан; Грузи, Азербайджан, Литва, Латви; Армени, Туркмениһээ январиин 5 хүрэтэр абтаба.

Искусствын ба литературын талаар Сталинска шангуудые олгохо Комитедэй пленумэй заседани январиин 15-да болохонь. Комитедэй гэшүүд Сталинска шангуудые олгохоор табигдаһан зохёолнуудтай газар дээрэнь танилсахын тулада ороной элдэб городуудта ошохоёо байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын предприятинууд табанжэлэй түсэбөөр 1950 ондо гэжэ тодорхойлогдоһон цемент, хирпиисэ, шифер, зөөлэн хушалта, асбоцементнэ трубанууд, радиаторнууд, канализациин шэрэм трубанууд, түлилгын котёлнуудые бүтээн гаргаха даалгабаряа үлүүлэн дүүргээ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

Предприятинуудые һэргээн бодхоожо ба шэнэдхэн хубилгажа, горно ба транспортна хүдэлмэринүүдые механизацилга үргэдхэжэ, Иосиф Виссарионович, Танай заабариин ёһоор эгээн шэнэ техникээр ба үндэр бүтээсэтэ түхеэрэлгээр зэбсэглэгдэһэн цементнэ шэнэ заводуудай барилгые ба үйлэдбэрилгын процессүүдые гүрэгдхэн, цемент ба барилгын бусад материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргалгаар табанжэлэй даалгабари үлүүлэн дүүргэхэ ябадал түйлагдаа.

СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министр **ЮДИН.**

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Парти, правительствын ба Танай өөрынтнай асари ехэ туһаламжын ашаар колхозууд болон совхозууд 1950 ондо хлопогой үндэр ургаса ургуулаад, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулияар 1950 ондо гэжэ тодорхойлогдоһон хлопок-сырецын валова ургасые 650 мянган тонноор үлүүлэн дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

Хүдөө ажахые техническэ ехээр зэбсэгжэлгын үндэһэ һуури дээрэ, тракторнуудые ба хүдөө ажахын бусад машинануудые хэрэглэлгэ һайжаруулан, минеральна ба нютагай үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэжэ, хлопчатник тариха түрүү методые нэбтэрүүлэн, хлопок үйлэдбэрилгөөр табанжэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэлтэ гүйлагдаа.

СССР-эй хлопководствын Министр **У. ЮСУПОВ.**

ВЦСПС-тэ

Союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлдэ профсоюзуудай хабаадалга тухай

ВЦСПС-эй секретариат болбол союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан профсоюзуудай политико-ниитын хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол баталан абаба.

Һунгалтануудые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ ябадалда эдэбхитэйгээр хабаадахые профессиональна союзуудай комитедүүдтэ ба соведүүдтэ дурадхагдаба. Партийна организацинуудай хүтэлбэреэр профсоюзна организацинууд хадаа хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай политическэ болон ажалай эдэбхиин саашадаа дэбжэлтые хангаха, энэ эдэбхиие 1951 оной арадай ажахын түсэб дүүргэхэ, үйлэдбэриин түсэбүүдые предприяти бүхэнэй дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые дээшэлүүлхын ба тэрэнэй өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэхэ, 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн түүхэтэ үгэ соогоо нүхэр И. В. Сталинай табиһан агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадалда шэглүүлхэ ёһотой.

Профсоюзна организацинууд хадаа хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда политико-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ; һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэри ябуулхын тула профсоюзна эдэбхитэдэй дундаһаа агитаторнуудые ба элидхэлшэдые томилхо; хүдэлмэришэд, албахаагшад ба интеллигенцидэ һунгуулиин кампаниин темэнүүдээр лекцинүүд, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ уялгатай.

ВЦСПС-эй секретариат болбол һунгагшадай голосто анхаралтайгаар хандажа, тэдэнэй дурадхалнуудаар хаһа саг соонь хэмжээнүүдые абаха гэжэ профсоюзна организацинуудые уялгалаа.

(ТАСС).

Аспирантурада абалгын шэнэ гурим

Ороной 1115 дээдэ һургуулинууд ба научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд залуу эрдэмтэдэй кадрнуудые мүнөө бэлэдхэжэ байна. Тэдээндэ 20 мянга шахуу аспирантнууд—наукануудай ерээдүйн кандидадууд ба докторнууд һуралсана. Энэ хадаа 50 гаран национальностьнуудай түлөөлэгшэд мүн.

СССР-эй дээдэ һуралсалай Министерство болбол бүхы министерствонүүдтэ ба зургаануудта научна болон научно-педагогическа кадрнуудые аспирантураар дамжуулан бэлэдхэхэ ябадалые юрэнхыдэнь хүтэлбэрилнэ. Аспирантурада абалгын шэнэ гурим баталагдаа. Гол хүдэлмэриһөө таһарангүйгөөр ба хүдэлмэриһөөн таһараад һураха хүнүүдые аспирантурада абалга жэл бүри майн 1-һээ октябриин 15 хүрэтэр болохо гэжэ тус гурим тогтооно. Диссертаци барилгые оруулалсаад, аспирантурада бэлэдхэхэ болзор аспирант бүхэндэ тус тустань тогтоогдоно, тиихэдээ энэ болзорынь аспирантын научна бэлэдхэлэй хэмжээнһээ дулдыдаха болобошье, 3 жэлһээ хэтэрхэгүй байна, заочнигуудта 4 жэлэй болзор тогтоогдоно. Наукануудай докторой гү, али профессорэй нэрэ зэргэтэй нюурнууд аспирантнуудай бэлэдхэлые хүтэлбэрилжэ шадаха байна.

Һуралсалай жэл бүхэнэй эсэстэ аспирантын аттестаци хэгдэнэ, тэрэнь үнгэрһэн болзор соо тус тустаа үгтэһэн түсэбые яажа дүүргэһэниие харуулха байна.

Наукануудай кандидадай нэрэ зэргэ олохоор диссертаци бэлэдхэжэ байгаа һургуулинуудай багшанар, дээдэ һургуулинуудай һурагшад ба бусад хүдэлмэрилэгшэд вузуудай ба научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай дэргэдэхи аспирантурада нэгэ жэл хүрэтэр хугасаагаар эльгээгдэхэ байна. Диссертаци бариһанайнгаа һүүлээр, эдэ нюурнууд гол хүдэлмэрилдэг газартаа бусажа ерэхэ гү, али дээдэ һуралсалай Министерствын ба союзна республикануудай гэгээрэлэй Министерствын заабаряар ондоо хүдэлмэридэ томилолго абаха байна.

(ТАСС).

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай гушан дүрбэдэхи том

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй Институдаар хэблэлдэ бэлэдхэгдэһэн В. И. Ленинэй Зохёолнуудай гушан дүрбэдэхи том хэблэгдэжэ гараба.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай 4-дэхи хэблэлгэнь гушан дүрбэдэхи ба гушан табадахи томуудаар дүүрэхэ байһан эдэ томуудта,—гэжэ уридшалһан үгэ соонь хэлэгдэнэ,—1895 онһоо 1922 он хүрэтэрхи үе соо организацинуудтай ба нюурнуудтай В. И. Ленинэй бэшэлсэһэн бэшэгүүд, телеграмманууд ба тэмдэг бэшэгүүд оруулагдаба. В. И. Ленинэй зохёолнууд: номууд, брошюранууд, статьянууд, элидхэлнүүд, хэлэһэн үгэнүүд, резолюцинууд, И. В. Сталинда бэшэһэн бэшэгүүд, мүн тэрэшэлэн тусгаар шухала теоретическэ ба политическэ удхашанартай байһан бусад бэшэгүүдынь энээнһээ урда хэблэгдэжэ гаргагдаһан гушан гурбан томуудта ороо.

34 ба 35-дахи томуудта оруулагдаһан документнүүдынь Ленинэй переписканүүдэй ехэнхи хубинь болохо ба урдахи томуудта хэблэгдэжэ гаргагдаһан Ленинэй зохёолнуудтань тон шухала нэмэри болоно. Эдэ документнүүд дотор большевистскэ партиие, шэнэ түхэлэй партиие байгуулхын тулада Ленинэй эрхилһэн айхабтар ехэ олон талата ажал-ябуулгань, зүһэн бүриин оппортунистнуудта эсэргүүгээр тэрэнэй хэһэн эбсэшэгүй тэмсэлынь, пролетарска революциин түлөө, пролетариадай диктатурын түлөө тэмсэлынь далхэй дээрэ эгээн түрүүшын Советскэ Социалистическэ гүрэниие хүтэлбэрилһэн ябадалынь харуулагдана.

Гушан дүрбэдэхи томдо 1895 оной ноябрьһаа 1911 оной ноябрь хүрэтэрхи үе соо В. И. Ленинэй бэшэһэн бэшэгүүд ороо.

1895—1901 онуудай бэшэгүүд болбол Россида социал-демократическа хүдэлмэришэнэй парти байгуулха тушаа Ленинэй эрхилһэн ажал-ябуулгыень, народничестводо, «легальна марксизмда» ба «экономизмда» эсэргүү тэрэнэй тэмсэһэн тэмсэлые тодорхойлон харуулна. Г. В. Плехановта, Л. М. Книповичдо, Н. Э. Бауманда ба бусадта бэшэгдэжэ, тус том дотор оруулагдаһан бэшэгүүдынь революционно марксистнуудай түрүүшын ниитэ ородой газетэ — «Искра» байгуулха гэһэн ленинскэ түсэбэй яажа бэелүүлэгдэһыень, «Искра» дотор Ленинэй дүүргэһэн хүтэлбэрилхы үүргыень ба тус газетын редакци дотор тэрэнэй хэһэн тэмсэлыень харуулна.

1901—1904 онуудай бэшэгүүд тус томой ехэнхи хубинь болоно. Г. В. Плехановта эльгээгдэһэн энэ үеын бүлэг бэшэгүүд пролетарска партиин революционно программа зохёохо асуудалнуудта зорюулагданхай. Нютагай комитедүүдтэй — Харьковска ба Нижегородско, Петербургска организацитай (И. В. Бабушкинда ба бусадта бэшэһэн бэшэг), партиин II съезд зарлаха тушаа эмхидхэлэй комитедтэй бэшэлсэһэн переписканүүд доторо Ленин болбол Россидахи социал-демократическа организацинуудые «Искрын» программна ба эмхидхэлэй принципүүдэй үндэһэн дээрэ нигтаран жагсаха ябадалда уряална, партийна хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ ба партиин съезд бэлэдхэхэ тушаа тодорхой заабаринуудые үгэнэ. Партиин II съездын һүүлээр бэшэһэн хэдэ хэдэн бэшэгүүд соогоо Ленин хадаа меньшевигүүдэй хахаралгын ажал-ябуулгые уудалан сохино, меньшевигүүдэй тала руу гүйжэ ороһон ба ЦК дотор олонхиие булимтаран абахадань меньшевигүүдтэ туһалһан зарим нэгэн забхайрһан большевигүүдтэ (Красин, Носков, Гальперин) эсэргүү эбсэшэгүй тэмсэл ябуулна. Эдэ бэшэгүүд гэхэдэ: Центральна Комитедтэ, Н. Е. Вилоновто, А. М. Стопанида. Р. С. Землячкада ба бусадта бэшэһэн бэшэгүүд болоно.

Кавказска союзна комитедтэ эльгээгдэһэн ба тус том дотор оруулагдаһан бэшэгүүдынь нүхэр Сталинай толгойлжо байгаа Кавказдахи большевистскэ организацинуудые Ленинэй хүтэлбэрилһыень харуулна.

Ородой түрүүшын революциин (1905—1907 онуудай) үеын бэшэгүүд болбол партиин III съезд зарлахын ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдые бодото байдалда бэелүүлхын түлөө, большевизмын тактическа принципүүдэй түлөө Ленинэй ябуулһан тэмсэлые харуулан тодорхойлно. Тэдэнэр гэхэдэ, Центральна Комитедтэ, С. И. Гусевта, Р. С. Землячкада ба бусадта бэшэһэн бэшэгүүд болоно.

Столыпинска реакциин үедэ бэшэлсэһэн перепискэнь ликвидаторстводо, троцкизмда, отзовизм—ультиматизмда эбсэхэ ябадалда эсэргүү, революционно марксистска партиин теоретическэ үндэһэ һууринуудые хазагайруулһан ябадалда эсэргүү Ленинэй хэһэн тэмсэлые элирүүлнэ. «Социал-демократ» газетын редакцида бэшэһэн бэшэгынь том дотор хэблэгдээ, тэрээн доторoo Ленин болбол Троцкиие харата муухай карьерист ба фракционер гэжэ элишэлэн сохиһон байха юм. Ородой оппортунистнууд меньшевигүүдые дэмжэдэг байһан уласхоорондын ревизионистнууд том дотор хэблэгдэһэн хэдэ хэдэн бэшэгүүд соонь элишэлэгдэн бута сохигдоно.

1908—1911 онуудтахи В. И. Ленинэй бэшэһэн перепискэ доторнь А. М. Горькидо бэшэһэн бэшэгүүд ехэхэн һуури эзэлнэ.

Гушан дүрбэдэхи томдо оруулагдаһан бэшэгүүд хадаа марксистска революционно парти байгуулхын түлөө, партийна хүсэнүүдые нигтаруулхын түлөө, большевигүүдые бэеэ даанхай парти, шэнэ түхэлэй парти, ленинизмын парти, большевистскэ парти болгон бүрилдүүлхын түлөө Ленинэй хэһэн тэмсэлые харуулна. Энэ тэмсэлынь 1912 оной январьта Пражска конференци зарлалгаар дүүрэһэн байна.

Урдань олон ондоо хэблэлнүүдтэ тунхаглагдаһан В. И. Ленинэй иимэ бэшэгүүд Зохёолнуудтань түрүүшынхеэ оруулагдаба гэбэл: РСДРП-гэй Центральна органой редакцида, 1904 оной февралиин 26; М. К. Владимировта, 1904 оной августын 15; Кавказска союзна комитедтэ, 1904 оной декабриин 20; РСДРП-гэй Петербургска организацида, 1904 оной октябрь—декабрь; Россидахи нүхэртэ бэшэһэн бэшэг, 1905 оной январиин 6; А. В. Луначарскида бэшэһэн табан бэшэг, 1905, 1907 ба 1908 онууд; А. М. Горькидо, 1908 оной февралиин 7; П. Юшкевичдэ, 1908 оной ноябриин 10; А. И. Любимовтэ бэшэһэн хоёр бэшэг, 1909 оной август ба сентябрь; «Социал-демократ» газетын редакцида эльгээһэн бэшэг, 1909 оной августын 24; «Барижа байһан хүнүүдтэ» бэшэһэн бэшэгэй наброcок; 1910 оной февраль —март; Н. Г. Полетаевта, 1910 оной декабриин 7; А. Рыковтэ, 1911 оной февралиин 25.

1902 оной июлиин 24-дэ Г. Д. Лейтейзендэ бэшэһэн бэшэг тус том дотор түрүүшынхеэ хэблэгдэбэ, тэрээн доторoo Ленин болбол «Искрые» тойрон Российска социал-демократическа организацинуудай нигтаран жагсажа байһые тэмдэглэнэ.

* * *

34-дэхи ба 35-дахи томуудта оруулагдаһан бэшэгүүд хронологическа ёһоор һубаринхай; Россиһаа эльгээһэн бэшэгүүдынь хуушан стилеэр, хилын саанаһаа эльгээгдэһэниинь—шэнэ стилеэр тэмдэглэгдээ. Үдэр һарыень Ленинэй өөрынь табиһан бэшэгүүд дотор гар бэшэлгынь ёһоор үдэр һарань табигдаһан ба һубарюулагдаһан байна. Ленинэй гар бэшэлгэдэнь үдэр һарын үгы байһан ушарта үдэр һарань редакциин үмэнэһөө бэшэгэй һүүлдэнь табигдаба. Бэшэг бүхэндэнь һубариһан номер, хэндэ, хайшань ябуулагдаһаниинь, бэшэһэн үдэр һара ба бэшэгшын адрес заагдаа.

Богонихон ажаглалтануудһаа гадна, бэшэгүүд соо дайралдаһан псевдонимууд, нэрэнүүд ба обогуудые гайлбарилһан алфавитна указательнууд томууд дотор үгтөө.

(ТАСС).

Комсомолецуудай, залуушуулай политическэ һуралсалые улам һайжаруулха

(Комсомольско политкружогуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудай республиканска зүблөөнһөө)

Һаяхан ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обком комсомольско политкружогуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудай республиканска зүблөө үнгэргөө. Тэрээндэ комсомольско эхин кружогуудые, политһургуулинуудые, вождьнорой биографинуудые шудалха ба «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха кружогуудые хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаба.

Зүблөөн дээрэ «Комсомольско политкружогуудай һүүлшын һарануудтахи хүдэлмэриин зарим дүнгүүд тухай» ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Д. Ч. Хандажаповагай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэһэн ба политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар пропагандистнуудай дүй дүршэлэй андалдаан болоһон байна. Тэндэ өөһэдынгөө хүдэлмэри тухай хөөрэһэн хүнүүдэй үгэнүүдыень доро толилнобди.

Занятинууднай һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ

(Тарбагатайн аймагай „Красный боец" колхоздохи комсомольско эхин политһургуулиие хүтэлбэрилэгшэ И. АНДРИАНОВАЙ үгэһөө)

Манай колхозой комсомольско организациин дэргэдэ үнгэрэгшэ намарһаа эхилээд комсомольско эхин кружок хүдэлмэрилнэ. Тус кружогто юрэнхы эрдэмэйнгээ талаар бултадаа адлирхуу бэлэдхэлтэй 22 комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуул һуралсана.

Һуралсалай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд зарим комсомолецуудай занятинуудтаа эдэбхи багатайгаар хабаададаг, программаар хараалагдаһан материалаа гүйсэд ойлгоогүй, мүн занятинуудһаа нэгэнтэ бэшэ таһалдадаг ушарнууд тохёолдодог байгаа. Тиихэдэнь эдэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө би кружогто хабаадагшадтай тус тустайнь хөөрэлдэһэн байнаб. Тэрэнэй ашаар һурагшадай хүдэлмэриин дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, усадхагдаһан байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Мария Шангина занятидаа бэлэдхэхэдээ гансахан лэ учебнигээ хэрэглэхэһээ бэшэ, ондоо литература уншадаггүй байгаа. Гадна тэрэнэй номойнгоо зарим бүлэгүүдые сээжэлдэхэ гэжэ туршадаг байһанһаань, нүхэр Шангинада материалнууд ойлгосогүй ба һонигүй шэнгеэр үзэгдэдэг һэн.

Тиимэһээ нүхэр Шангинада энэ дутагдалаа усадхахынь түлөө тусгаар туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна. Энээнэй ашаар тэрэ болбол уранзохёолой ба бусад номуудые уншадаг, эзлжээтэ занятинуудтаа һайн бэлэдхэлтэй ерэдэг болоо. Ондоо жэшээ абажа үзэе. Комсомолка Братенькова болбол ходо доо занятинуудһаа таһалдадаг байгаа. Тиихэдэнь нүхэр Братеньковагай занятинуудһаа таһалдадаг тухай комсомольско суглаан дээрэ хэлсэһэнһээ хойшо, тэрэ хадаа занятинуудһаа нэгэшье удаа таһалдахаяа болинхой.

Мүнөө манай кружогто занятидаа эдэбхи багатайгаар хабаададаг нэгэшье һурагша үгы. Занятинууднай һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Хаанта Россида хүдэлмэришэд болон таряашад ямар байдалтай байгааб, өөһэдыгөө сүлөөлэлгын түлөө хайшан гэжэ тэмсэдэг һэм» гэһэн темээр заняти үнгэргэхэдөө, политһургуулинуудай һурагшадта туһаламжын литература хэрэглэхэһээ гадна, Некрасовай «Россида хэнэй ажаһуухада һайн бэ», «Ордоной урдахи хаалтын дэргэдэхи уйдхарта бодолнууд» гэхэ мэтэ зохёолнуудые һурагшад уншаһан байна. Тиигэжэ тэдэнэр бултадаа үзэһэн темэеэ тон һайнаар шудалаа.

Һүүлшын үедэ кружогто хабаадагшадай политическэ мэдэрэл нилээд дээшэлһэн байна.

Залуушуулай дунда манай комсомольско организациин нэрэ хүндэ улам ургаа. Һүүлшын гурба һарын туршада 9 залуу басагад ба хүбүүд комсомолецуудай зэргэдэ абтаһан байна. Үшөө 3 хүнүүд комсомолой гэшүүндэ орохоёо бэлдэжэ байнад.

Һайнаар бэлэдхэнэб

(И. В. Сталинай биографиие шудалха кружогой хүтэлбэрилэгшэ НЕКРЫЛОВЭЙ үгэһөө, г. Бабушкин)

Би И. В. Сталинай биографиие шудалха комсомольско кружогые хүтэлбэрилнэб. Занятинуудай шанар, тэдэнэй идейно-политическэ хэмжээн хадаа тэдээндэ пропагандистын ямараар бэлэдхэһэнһээ дулдыдажа байна. Тиимэһээ би занятинуудтаа хайшан лэ гээ һаа һайнаар бэлэдхэхэмни ааб гэжэ оролдодог байнаб. Заняти бүхэндөө хөөрэлдөөнэй түсэб болон һурагшадһаа асууха асуудалнуудые эртээнһээ бэлэдхэдэг заншалтайб.

Нүхэр И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгын тухай фотоальбом ба бусад туһаламжын хэрэгсэлнүүдые занятинуудаа үнгэргэхэдөө хэрэглэнэбди. Һурагшад хадаа бултадаа агууехэ багша И. В. Сталинай биографиие тон ехэ һонирхолтойгоор ба гүнзэгыгөөр шудалнад.

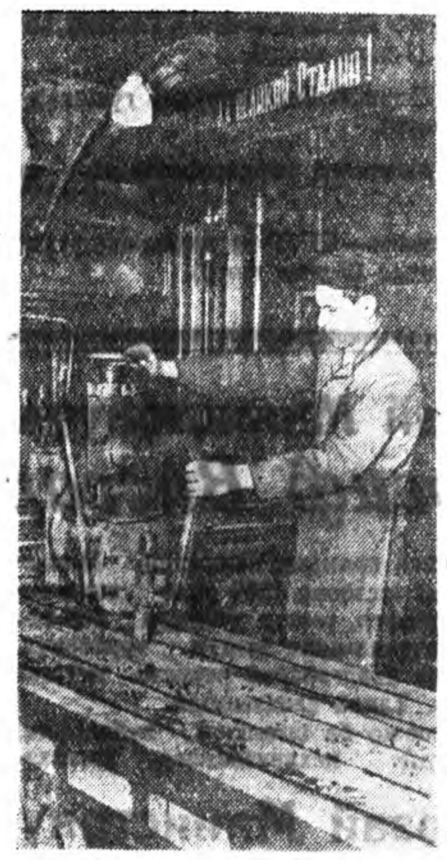
Бодото туһаламжа хэрэгтэй

Иволгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой дэргэдэхи комсомольско политһургуулиие хүтэлбэрилдэг пропагандист нүхэр Курбатов комсомольско политһургуулинуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудай республиканска зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

—Манай кружогой һурагшад һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдаагүй байһаар. Занятидаа бэлэдхэхэдэмни мүн намдашье хэдэн олон хүсэд һайнаар ойлгогдоогүй асуудалнууд тохёолдодог юм. ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Горбуновто туһаламжа эрижэ хэды удаа хандаһан байнаб. Теэд тэрэ хадаа мүнөө болотор ямаршье бодото туһаламжа үзүүлээдүй байһаар,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн республиканска тус зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн олон пропагандистнууд болбол ВЛКСМ-эй зарим айкомуудай комсомольско һуралсалые ёһо тэдысэ хүтэлбэрилдэг ба пропагандистнуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһыень хурсаар шүүмжэлһэн байна.

Комсомолецуудай ба залуушуулай политическэ һуралсалые һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд энэ зүблөөн дээрэ хараалагдаа.

МОСКВА. «1905 оной революциин дурасхаала» гэжэ вагон зэһабарилгын заводой коллектив РСФСР-эй Верховно Советэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаба. Механическа цехын строгальщик комсомолец Щербаков дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлдэ 12 жэлэй нормо дүүргээ. Зураг дээрэ: строгальщик Юрий Щербаков.

(ТАСС-эй фотохронико).

Газетэ захилга эмхидхэхын орондо һаад хэнэ

Ажалшадай дунда газетэ, журнал тарааха хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэгтэ колхозуудай правленинүүд, эхин парторганизацинууд ба тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд ехэхэн үүргэ эзэлхэ байна. Гэбэшье, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Б. Сангияев, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ширипнимбуев гэгшэд колхозойнгоо айл бүхэндэ газетэ, журнал захиулха дүүрэн арга боломжотойшье һаа, анхаралаа табинагүй. Эдэ хоёр хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөөшье политическэ эрдэм гэгээрэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй. Колхозннгуудай дундашье политическэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Тус колхозой колхозннгууд, тэдэнэй тоодо парторг Сангияев, түрүүлэгшэ Ширипнимбуев гэгшэд нэгэшье экземпляр газетэ энэ жэлэй нюурта захяагүй.

Парторг Сангияев колхознигуудай дунда газетэ, журналнуудые «би өөрөө тараахаб» гэжэ хэлээд, үнэн дээрээ юушье хээгүй.

Большевистскэ хэблэл арад зоной дунда тарааха ябадалые һаатуулагшадта хэмжээ абаха хэрэгтэй.

Б. Дымбрылов.

„Б.-М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Нүхэр Цыдыпов түрүүлэгшын хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэбэ

«Малажалые зүбөөр хүтэлбэрилхэ» гэһэн гаршагтай статья манай газетын үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 12-ой номерто толилогдоо һэн.

Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин суглаан дээрэ энэ статья зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд абтаа.

Колхозые муугаар хүтэлбэрилһэнэй түлөө нүхэр Цыдыпов түрүүлэгшын хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөө гэжэ манай редакцида ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой секретарь нүхэр Халеев мэдээсэбэ.

СССР-эй гражданинуудай эрхэнүүд болон уялганууд

Манай советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалта хадаа дэлхэй дээрэ эгээн демократическа байгуулалта мүн. Советскэ демократиин булюу һайниинь дайнай жэлнүүдтэ онсо ехэ хүсэтэйгээр харагдаад, амгалан хүгжэлтын ушар байдалдашье мүн лэ тиимэ үрэ ехэтэйгээр харагдажа байна.

Советскэ гүрэн болбол манай арадта агууехэ эрхэнүүдые хангаһан байна. Манай гражданинуудай эдэлдэг иимэ ехэ эрхэнүүд ба сүлөөнүүд нэгэшье капиталистическэ гүрэндэ байдаггүй ба байжа шадахашьегүй юм. Советскэ демократизмын онсо илгаань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа эрхэнүүд ба сүлөөнүүдые соносхохоһоо гадна, эдэ эрхэнүүдые бодото хэрэг дээрэнь эдлэхэ арга ажалшадта олгодог байна. Социалистическэ демократи хадаа общественнэ ажабайдалда ба гүрэнэй хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангана.

Советскэ Союзай Конституци болбол социалистическэ революциин ашаар дайлан абаһан өөрынгөө ороной гүрэнэй, ажахын, общественнэ ба культурна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха арга боломжо советскэ гражданинуудта олгодог агууехэ эрхэнүүдые бүхэжүүлнэ.

Ажал хэхэ эрхэ хадаа СССР-эй ажалшадай агууехэ эрхэнүүдэй нэгэниинь болоно. Энэ эрхэ ямар удхатайб гэбэл, СССР-эй гражданин бүхэн хүдэлмэреэр лаб хангагдаха, хэһэн ажалайнгаа хэмжээ ба шанарай зэргээр түлөөһэ абаха гэһэн удхатай. Ажал хэхэ советскэ гражданинуудай энэ эрхэ хадаа арадай ажахые социалистическэ түсэбэй ёһоор эмхидхэлгээр, манай обществын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хэлбэришэгүй ургалтаар, ажахын кризисүүдэй болохо боломжые зайлуулһан ба хүдэлмэригүйдэлгые усадхаһан ябадалаар хангагдадаг байна.

Манай орон дотор мүлжэгшэ ангинууд үни усадхагданхай. Тиимэһээ манай хүдэлмэришэд ба таряашад өөһэдтөө, өөрынгөө гүрэндэ хүдэлмэрилдэг. Манайда ажал хадаа үнинэй нэрэ хүндын, алдар солын ба шэн габьяагай хэрэг болонхой. Советскэ хүнүүд шэн зоригто ажалаараа социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые үдэрһөө үдэртэ бэхижүүлнэ.

Манай хүдэлмэришэн, таряашан ба албахаагшадай олзонь жэлһээ жэлдэ ургана. Хүдэлмэрилжэ ябаһан нэгэ хүдэлмэришэнэй ба албахаагшын олзонь 1949 ондо дайнай урдахи 1940 онойхиһоо 24 процент ургаа. 1950 оной III кварталда СССР-эй арадай ажахыда хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай тоонь 1949 оной III кварталда орходоо хоёр миллион дүрбэн зуун мянган хүнөөр олон болоо. Манайда ажалшадай байдал улам һайжарна.

Харин капиталистическэ оронуудта ажалшан арад хододоо туйлай ехэ үлэсхэлэн, зоболон, гуйраншалга ба хүдэлмэригүйдэлгын байдалда байдаг. Мүнөө тэндэ 40 миллионһоо дээшэ хүдэлмэригүйшүүд бии, тэдэнэй 18 миллиониинь гансахан США-дэ байдаг, тэндэ хүдэлмэришэнэй бодото салин хүлһэнь үргэлжэ доошоо ороно, Итали, Франци ба США-дэ эдеэ хоолой үнэ сэн хэдэн дахин дээшэлнэ. Иимэһээ капиталистическэ оронуудта ажал хэхэ эрхэ байдаггүй, байхашье аргагүй юм. Харин тэндэ хүнэй ажалые мүлжэхэ, дээрмэдэхэ эрхэ байдаг.

Советскэ гүрэнэй ба коммунистическэ партиин зүгһөө советскэ хүнүүдтэ ямар анхарал оролдолго гаргагдажа байдаг тухай Сталинска Конституциин 119-дэхи статья дотор тодоор харуулагдана. Энэ статьягай үндэһөөр СССР-эй гражданинууд **амарха** эрхэтэй, амарха эрхэнь хүдэлмэришэд ба албахаагшадта 8 часай ажалай үдэрөөр ба зарим хүндэ условитой ажалда долоо-зургаанһаа дүрбэн час хүрэтэр богонидхолгоор, недели бүхэнэй амаралтын үдэр ба хүдэлмэришэд болон албахаагшадта салин түлэлгэтэй жэл бүриин амаралта тогтоолгоор, ажалшадай культурнаар ба сэнгэлигээр амархын тула санаторинууд, амаралтын гэрнүүд, театрнууд ба клубуудые, хүүгэдэй садууд ба яслинуудые олоор нээдэг ябадалаар хангагдана.

Нэгэшье буржуазна гүрэн соо хүдэлмэришэд ба албахаагшадай жэл бүри амарха эрхэ байхагүй. Тэрээнһээ байтагай 8 часай хүдэлмэриин үдэр хадаа капиталистическэ гүрэнүүдтэ тогтоогдоогүй байна.

СССР-эй гражданинууд үтэлхэдөө, тэрэшэлэн үбшэлөөд байхадаа гү, али ажал хэхэ шадалаа гээгээд байхадаа материальна тэдхэмжэ абаха эрхэтэй гэжэ СССР-эй Конституциин 120-дохи статья соо хэлэгдэнэ. Энэ эрхэнь хүдэлмэришэд ба албахаагшадые гүрэнэй зүгһөө тэдхэхэ социальна страхованиие үргэнөөр хүгжөөхэ ябадалаар, медицинскэ түлөөһэгүй туһаламжа ажалшадта үзүүлхэ ябадалаар ажалшадай хэрэглэхын тулада курортнуудые олоор нээжэ үгэлгөөр хангагдана.

Үнгэрһэн жэлдэ манай гүрэн социальна страховани ба социальна тэдхэмжэдэ 40 миллиардһаа үлүү мүнгэ гаргашалхые хараалһан байна. Арадай элүүрые хамгаалха ба физическэ культурые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ 1950 ондо гүрэнэй гаргаша 22 миллиард түхэриг болоһон байна. Энээншэлэн хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор колхозуудта нииты̆н суглаанай тогтоолоор үтэлэгшэд, үбшэлһэн, үншэрһэн хүүгэдтэ үгтэхэ тусхай фонд байгуулагдадаг.

Буржуазна оронуудта ажалша хүн үбшэндэ нэрбэгдээд, инвалид болоод гү, али үтэлхэ наһандаа хүрөөд ажал хэхэ шадалгүй болон сасуу айхабтар ехэ ядаралда ородог. Буржуазна оронуудта хүдэлмэришэд гүрэнэй страхованяар хангагдадаггүй. Тэндэ эмнэлгэ түлбэритэй байдаг.

Социализмын ороной гражданинуудай агууехэ эрхэнүүдэй нэгэниинь **эрдэм һураха эрхэ болоно.** Энэ эрхэнь хадаа бүгэдэниитын уялгата эхин һуралсалаар, түлөөһэгүй долоонжэлэй һуралсалаар, дээдэ һургуулида шалгарһан һурагшадые гүрэнэй стипендеэр хангаха системээр, һургуулинуудта түрэлхи хэлэн дээрэнь һургаха ябадалаар, предприятинуудта ба колхозуудта ажалшадые үйлэдбэриин, техническэ ба агрономическа мэргэжэлдэ түлөөһэгүйгөөр һургаха ябадал эмхидхэлгээр хангагдана. Манай орон үргэлжэ үзэг бэшэг мэдэхэ зонтой орон болонхой. 1950 ондо советскэ гүрэн арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ 60 шахуу миллиард түхэриг гаргаһан байна. 1950 ондо дээдэ һургуулинуудые ба техникумүүдые, тэрэ тоодо заочно һуралсал оруулалсан, хахад миллион залуу мэргэжэлтэд дүүргээ. Эхин, долоонжэлэй ба дунда һургуулинуудта, техникумүүдтэ ба бусад дунда һургуулинуудта 37 миллион хүн һуралсана. Дээдэ һургуулинуудта 1 миллион 230 мянган студентнүүд һурана.

Буржуази болбол ажалшадай дунда эрдэм ухаанай дэлгэрхэ ябадал буржуазна гүрэндэ аюултай гэжэ тоолодог, иимэ ушарһаа ажалшадай дунда эрдэм дэлгэрүүлхэ ябадалда тон дурагүй байдаг. США-дэ 6 миллион һургуулиин наһанай хүүгэд һургуулида һуранагүй. Тэндэ ехэ наһатанайнь 20 миллион хүн үзэг бэшэг мэдэхэгүй байха юм. 1950 ондо Америкын гүрэнэй бюджедэй 0,8 процент гэгээрэлэй хэрэгтэ гаргашалагдаа, тэрэ үедэ сэрэгэй гаргашада бюджедэйнь 76 процент гаргашалагдажа байгаа. Тэдэнэр корейскэ арадай хэдэн олон дээдэ һургуулинууд ба бэшэшье культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые һандарган бомбодожо үгы хэжэ байна. Американска агрессорнүүд эрдэм культурын дайсад мүн гэжэ тэдэнэй зэрлиг муухай зэбүүрхэмэ аашанууд тодоор харуулна.

СССР-эй Конституциин 122 статьягай ёһоор, манай орон дотор эхэнэрнүүдтэ ажахын, гүрэнэй, культурна ба общественно-политическэ ажабайдалай бүхы талаар **эрэшүүлтэй адли эрхэнүүд** олгогдоно. Олон хүүгэдтэй ба ганса бэе эхэнэрнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үзүүлэгдэдэг, нарайлха эхэнэрнүүдтэ салин түлэлгэтэй амаралта хангагдадаг, үхибүүдэй ясличууд ба садуудые үргэн олоор нээжэ үгэлгөөр энэ эрхэ хангагдадаг байна.

Гүрэнөө ударидаха хэрэгтэ эхэнэрнүүд болбол манай гүрэн соо нилээд ехэ үүргэ дүүргэлсэдэг байна. Үнгэрэгшэ оной март һарада СССР-эй Верховно Советэ 280 эхэнэрнүүд депутадаар һунгагдаһан байна. Нютагай Соведүүдэй депутадуудаар хэдэн зуун мянган эхэнэрнүүд һунгагдаһан байна.

Капиталистическэ олон оронуудта **эхэнэрнүүд һунгаха эрхэгүй** байдаг.

Манай гүрэн соо хүн түрэлхитэнэй түүхэдэ анха түрүүн гражданинуудай национальность ба расын илгааһаа дулдыдангүй адли **тэгшэ эрхэ** бэелүүлэгдэһэн байна. Бүхы национальностьнуудай гражданинууд адли тэгшэ эрхэтэй ба адли уялгатай байдаг. Манай гүрэн дотор арадуудай хани барисаан болбол ажалшадай шухалын шухала түйлалтануудай нэгэниинь мүн.

Советскэ гражданинуудта үгын сүлөө, хэблэлэй сүлөө, суглаанууд ба митингнүүдэй сүлөө, у... жагсаал ба демонстрацинуу... сүлөө, һэшхэл бодолой сүлөө, ... жан мүргэлэй сүлөө ба шаж... эсэргүүсэхэ пропагандын ... хангагдана.

Гражданинуудай эдэ аг... эрхэнүүд болбол типографи... саарһанай запасууд, олон... гэрнүүд мэтын материальна ... ловинуудые ажалшадта ба ... нэй организацинуудта олгожо... хэ ябадалаар хангагдана. Ст... ска Конституци болбол граж... нуудай бэеын, гэр байрын ... хүртэшэгүй ябадалые ба ... бэшэлсэлгын нюусые хууляар ... гаална. Советскэ Конституци ... СССР-эй гражданинуудай пр... сиональна союз, залуушуула... ганизацинууд, кооперативна ... дэлгэнүүд, спортивна обще... нууд гэхэ мэтын олониитын ... низацинуудта нэгэдэхэ эрхэ ... гадаг.

«Хүдэлмэришэн ангиин ... ажалшадай бусад слойнуудай ... гэһээ үлэмжэ эдэбхитэй ба ... ёһо мэдэхэ гражданинууд б... ....Бүхэсоюзна коммунист... (большевигүүдэй) партида н... дэг байна» гэжэ СССР-эй К... туциин 126-дахи статья дот... лэгдэнэ. Манай арадай Ле... Сталинай агууехэ партида ... ехэ дуратай ба тэрээндэ ү... рөө найдадаг ябадал энэ ... соо харагдана.

СССР дотор имагтал эр... дые эдлээд, уялгануудгүй б... гражданинууд байдаггүй. ... гражданинууд болбол аб адл... эрхэтэй байдаг ба советскэ ... нэй урда, социалистическэ ... ществын урда бүгэдэ баһал ... уялгатай байдаг.

Эдэ ямар уялганууд бэ ... СССР-эй гражданинуудай ... шын уялгань—СССР-эй Конс... ци наринаар сахиха, советск... линуудые дүүргэхэ ябадал бо... Сталинска Конституциие ба ... скэ хуулинуудые эбдэлгэ б... манай орондо коммунизмые ... гуулха хэрэгтэ хоро хүргэнэ, ... мэһээ хуули эбдэхэ ябадалы... ханшье тэсэжэ болохогүй.

СССР дотор ажал хадаа ... хэжэ шадаха гражданин бү... арюун уялга ба нэрэ түрын ... мүн. Гражданин болбол ажал... уялгаһаа гадна, ажалай жа... шам наряар сахиха уялгатай.

Советскэ гражданинуудай ... шухала уялгань—ниитын с... листическэ зөөриие гамнал... бүхэжүүлгэ болоно. Ниитын ... циалистическэ зөөри болбо... ветскэ байгуулалтын нанги... ойроо хүртэшэгүй һуури, Эх... ной баялиг ба хүсэ шадалай... үндэһэн, бүхы ажалшадай ... шадалтай ба культурна аж... далай уг үндэһэн болоно. Ии... социалистическэ зөөридэ ... хүргэһэн, тэрэниие хулгайлһа... һэн хүнүүд арадай дайсад ... тоологдожо, хууляар хату... хэһээгдэдэг байна.

СССР-эй гражданинууд бү... олониитынгээ уялгада үнэн ... хандаха, социалистическэ ... дотор тогтоогдоһон олон... гуримуудые дүүргэхэ гээшэ ... зондоо үнэн сэхээр ажал ... коммунизм байгуулгын хэ... хамагһаа дээрэ сэгнэн таби... тэрээнэй тула туһатай бүхы ... мэнүүдые оролдосотойгоор ... гүрэнэй интересүүдые коми... тическээр сахиха гэһэн удх...

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэн... зэргэнүүдтэ сэрэгэй алба хэхэ... дал болбол СССР-эй граж... нуудай нангин ба хүндэтэ ... мүн. Советскэ Арми болбол ... Эхэ ороной амгалан тайбан ... гүй байдалые найдамтайгаа... хин жагсана.

Манай арадууд Эхэ ор... заха хизааргүй дуратай, ям... байдалда, яажашье һаань ... скэ гүрэнэйнгөө интересүүды... шалдаг. Тиимэ ушарһаа ... ажалшадай хүсэл зориг СС... Конституциин 133-дахи стать... иигэжэ бэшээтэй байна ... бэл: «Эхэ орондоо урбалга: ... ригаа эбдэлгэ, дайсанай ... оролго, гүрэнэйнгөө сэрэгэй ... шадалда хохидол ушар... шпионаж—туйлай ехэ хорото... нүүдтэ тоологдожо, хуулиин ... хатуу шангаар хэһээгдэнэ».

Советскэ гражданинууд ө... гөө агууехэ эрхэ ба уялган... омогтойгоор мэдэрэн. боль... гүүдэй партиин ба СССР-эй ... ститууциие зохёогшо сэсэн ... вождь нүхэр Сталинайнгаа ... далга доро союзна ба авто... республиканудай Верховно ... дүүдтэ һунгаха һунгалтану... политическэ ба ажалай угаа ... дэбжэлтэтэйгээр угтажа бай...

С. БАДМА...

Бурят-Монголой облпрофсоведэй пленум

Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Соведэй пленум һаяхан болобо. Тус пленум РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл тухай ба республикын профсоюзна организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудай ябаса тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Нэгэдэхи асуудалаар облпрофсоведэй президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. Могноновой элидхэлые пленум зүбшэн хэлсэбэ.

—Республикын профсоюзна организацинууд,—гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ, —РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта тон эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой. Агитационно-пропагандистска хүдэлмэри арад зоной дунда ябуулха хэрэгтэнь партийна организацинуудта бүхы хэмжээгээр туһалха гээшэ профсоюзна организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Манай республикын профсоюзууд хадаа хэдэн олон клубууд, культурын байшангууд, улаан булангууд, библиотекэнүүд гэхэ мэтэ культурна эмхи зургаануудтай. Тэдэнэр хадаа агитационно-ниитын хүдэлмэриин бүхы арга методуудые хэрэглэхэ—лекци, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, радио шагналга, кино харалга үргэнөөр эмхидхэхэ мэтээр ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга боломжотой.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үедэ республикын ажалшадай ажалай ба политическэ дэбжэлтэ улам ургажа, тэдэнэр үйлэдбэриингөө түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүри эршэтэйгээр тэмсэжэ байна. Ажалшадай дунда дэлгэржэ байгаа социалистическэ мүрысөөе зүбөөр хүтэлбэрилхэ ябадалые хангаха гээшэ профсоюзуудай дайшалхы зорилго мүн болоно.

Элидхэл тушаа нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Беляев үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа һунгалтын үдэр хүрэтэр 2 һарынгаа түсэбые дүүргэхэ уялгые нютагай ба эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан тухай тогтоһон байна. Эхин ба дунда һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Вересова үгэ абажа, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай дунда лекци ба элидхэлнүүдые хэхэ ябадалда республикын багшанарай эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан тухай хэлэбэ. Элидхэл тушаа хамта 7 хүн үгэ хэлээ.

Пленум болбол һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхыень профсоюзуудай областной, районно ба фабрично-заводской комитедүүдые уялгалһан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Профсоюзна организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудай ябаса тухай облпрофсоведэй президиумэй секретарь нүхэр П. Швачко элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд хадаа тоосоото-һунгуулиин суглаануудай үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байһан тухай тогтохо зуураа, зарим организацинуудта ехэнүүд дутуунуудай бии байһые тэмдэглээ. Пленум болбол тоосоото-һунгуулиин суглаануудай дутуу дундануудые зайлуулха хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол гаргаа,

…МОДХОГДОҺОН КОЛХОЗУУДАЙ ГАЗАР ЭСХЭМЖЭЛГЭ ТУХАЙ

…нистскэ партиин ба Со… правительствын эсэшэ …й анхарал оролдолгын …най ороной колхозууд …хүгжэхэ хизаарлашагүй боломжотой болоһон, …ажахын талаар бэхи… …озингуудай материаль… …дээшэлһэн байна.

…алтануудай үндэһэ һуу… …манай республикын олон … нэгэдэжэ, хүгжэл… …нэ шагада оробо.

…н аймагта Тельманэй ба … нэрэмжэтэ, Мухаршэбэ… …та Сталинай нэрэмжэтэ, …аймагта Молотовой ба … нэрэмжэтэ томодхогдо… …уд, Тарбагатайн, Ку… болон республикын бусад …та хэдэн томо колхозууд …һан ба эмхидхэлэй га… …жүүлэгдэһэн байна. Эдэ …ай хахалагдадаг газар …н гектар, тарилгынь тал… …7 мянган гектар болоһон …. Мүн эдэ колхозуудай …гай, бэлшээриин болон …й талмайнууд ехэ болоо. …огдоһон колхозуудай ам… …хүдэлмэри хангахын ту… …убликын газартаряалан… …ууд болбол шэнэ колхо… …эмхидхэлэй-ажахын та… …саашадань бэхижүүлхэ …н хэмжээ-ябуулгануудые … ушартай байна.

…удалые шиидхэхэ шуха… …онуудай нэгэн юуб гэхэ… …эсхэмжэлгые саг сооһь …, томодхогдоһон колхо… …рэнэй шэнэ Актнуудые …н болоно. Нэгэдхэгдэһэн Уставаа баталан абаһа… …рониие аймгүйсэдкомэй …илһанай һүүлээр хэдэн …ай газар эдлүүриин нэгэ… …рта газар эсхэмжэлгын … табиха, мужаануудай …абиха, гүрэнэй шэнэ Акт… таряалангай газарнуудые …о талмай болгохо хүдэл… …хэгдэхэ ёһотой.

…удай 1951 оной хабарай …үргэдхэгдэһэн талмай… …эргэхын тулада газар …ын проектнүүдые зохёо… …ай мужаануудые һэлгэхэ, …үүрилгын дутагдалнуу… …адхаха хүдэлмэринүүд …онуудай үбэлэй үедэ …дүүргэгдэхэ ёһотой.

…ура, мүнөө эдэ хүдэлмэ… …н удаанаар ябуулагдажа …олхозуудай үшөө июнь …ойшо нэгэдэжэ эхилһэн …, республикын хүдөө … Министерство оройдоо проектнүүдые зохёоһон ….

…огдоһон колхозой газар …ые гуримшуулгын нэгэ …рилго юуб гэхэдэ, кол… …трын һуурие зүбөөр …хо ба шэлэн олохо яба… …о. Томодхогдоһон кол… …тр болбол агрогородогой …олбосон түхэлтэй социа… … поселок байха ёһотой. …ай хүшэр хүдэлмэринүү… … һааха, хониной hooһо …, мал уһалха ба малай тэ…жээл буйлуулха хүдэлмэринүүдые механизацилга хадаа электричествые, уһа голнуудые, сабшалан хадалангые зүбөөр ашаглаха зорилготой нигта холбоотой байха ушартай. Ушар иимэһээ газартаряалангай органууд болбол томодхогдоһон колхозуудта сомордохоһон түсэблэлгэ хэхэ ябадалһаа арсажа, инженернэ түсэблэлгэ хэхэ ёһотой. Эндэ ажахын центрын территоринууд, үйлэдбэриин процессүүд, үлэмжэ хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилга хараада абтаха, мал адуулга болон транспортын ябадал таарамжатай зүб байха ба галай аюулһаа һэргылхэ, зоотехническэ болон архитектурно-композиционно эрилтэнүүд анхаралда абтаһан байха зэргэтэй. Мүн тэрэшэлэн тиимэ түсэблэлгэнүүдые хэхэдээ хэдэн олон жэл соо бодхоогдохо барилгын хүдэлмэринүүдые, байрын гэрнүүд, культурно-ажаһуудалай болон административно-ажахын байшангууд, улицанууд, тротуарнууд болон капитальна барилгануудай таарамжатай байха ябадалые хараадаа абаха хэрэгтэй.

Ехэ газартай, таряанажалай, малажалай ба бусад хэдэ хэдэн бригадануудһаа бүридэһэн манай эндэхи колхозуудай эрхэ байдалда малай байранууд, үбһэ тэжээл, зэр зэмсэг, үрһэ хүрэнгэ хэдэн ондоо газарнуудта байха ушартай болодог. Тиимэһээ тус тус бригадна байранууд, малажалай фермэнүүд, үрһэнэй станууд хадаа томодхогдоһон колхозой центральна усадьбые тойрон аятай зохидоор түхеэрэгдэхэ ёһотой.

Томодхогдоһон колхозуудай шэнэ мужаануудые тогтоолго, ажахын центрнүүдые шэлэн ололго хадаа 100 гектар хүрэтэр талмайтай ондоо газар эдлэгшэдэй жэжэ участогуудые усадхалгада шухала нүхэсэл болохо байна.

Мүн тэрэшэлэн гүрэнэй газарай фонднуудһаа томодхогдоһон колхозуудай газарай талмайнуудые үргэдхэхэ гээшэ баһал шухала хэмжээ-ябуулга болоно.

Республикын агрономуудай урда тон ехэ зорилгонууд табигдана. Мүнөө энэ гэһээр томодхогдоһон колхозуудай полевой ба тэжээлэй севооборотуудай состав болон тэнсүүриие тодорхойлхо, садууд ба жэмэстэ модонуудые тариха талмайнуудые, поли хамгаалгын модоной полосануудые тодорхойлхо, тарилгын талмайнуудай саашанхи ургалтые хараалха, малажалда тэжээлэй база байгуулха шухала условинуудые байгуулха хэрэгтэй болоод байна.

Агрономууд болбол мүнөө байһан севооборотуудые дахин хаража үзэхэ, үргэдхэгдэһэн талмайнууд дээрэ шэнэ севооборотуудые хараалха зорилготой.

Томодхогдоһон колхозуудай ой модоной талмайнуудые зүбөөр бүридхэлгэ хадаа газартаряалангай болон ой модоной органуудай урда байгаа харюусалгатай зорилго мүн.

Томодхогдоһон колхозуудай газар эсхэмжэлгэ хадаа гүрэн түрын удхашанартай, тон харюусалгатай хэмжээ-ябуулга мүн.

К. Гаськов.

Илькын хүдөө ажахын механизациин һургуулида һурагшадай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Тус һургуули МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхэ трактористнууд ба комбайнернуудые бэлэдхэнэ. Зураг дээрэ: практическа занятинуудай багша П. Ж. Базаржапов курсантнуудта ДТ—54 маркын тракторай пусковой двигателиин карбюраторай хүдэлмэриие харуулжа байна.

Д. Носовой фото.

Агрозоотехническэ курсануудай хүдэлмэриие һайжаруулха

Газартаряалангай культурые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые ба малажалай ашаг шэмые ехэдхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мастернуудые бэлэдхэлгэ угаа ехэ удхашанартай байна. Тиигэбэшье, Хориин ба Хэжэнгын аймагуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай.

Жэшээнь, Хориин аймагай 8 колхозуудта 200 хүнүүдые хабаадуулһан агрозоотехническэ курсанууд эмхидхэгдээ гэжэ тоологдодог болобошье, зарим курсануудынь занятинуудаа эхилээдүй, хүнүүдээр хүсэд бүридхэгдөөгүй байха юм. Хориин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Победа» ба «Красный партизан» колхозуудай дэргэдэхи курсануудта бүри нэгэшье заняти үнгэргэгдөөгүй. Хүдөө ажахын таһагай агроном нүхэр Милигченко, участково мелиоратор нүхэр Мартынов ба агроном Белоусов гэгшэдэй гэмээр эндэхи курсанууд хүдэлмэрилнэгүй. Хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр Мышинский болбол октябриин 20-hoo эдэ курсанууд хүдэлмэрилжэ эхилээ гэжэ тоолоно. Тэдэ, эдэнь мүнөө хүрэтэрөө хүнүүдээр бүридхэгдөөгүй. Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени занятинуудые үнгэргэхэ гэр эндэхи курсада мүнөө болотор оложо үгөөдүй байха юм. Түрүүшынь заняти 20 хүнэй багтахагүй трактористнуудай байра соо болоод, саашадаа гэрэйнь муугһаа боложо, курсантнуудынь занятидаа ябахаяа болишонхой.

Хэжэнгын аймагай колхозуудта таряанажалай культурануудай ургаса тон доодо хэмжээндэ, нитын малай тоо толгойн ургалта муу ба ашаг шэмэ үгэлгэнь бага байна. Тиимэһээ тус аймагта агрозоотехническэ курсануудые эмхидхэхэ хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулагдаха ёһотой байгаа. Гэбэшье, аймаг дотор бүри нэгэшье курса хүдэлмэрөө эхилээдүй байһаар. Иимэ курсануудые хүтэлбэрилхэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд аймаг дотор яһала олон аад, энэ хэрэгтэ хандуулагдаагүй. Аймагай хүдөө ажахын таһаг (даагшань нүхэр Дёмин) колхозно нитын кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ анхаралаа бүри хандуулнагүй. Курсануудые хүтэлбэрилхэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тус тустаа колхоз бүри хубаарилагдаагүй байна.

Эдэ хоёр аймагуудта агрозоотехническэ курсанууд харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр ба һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй юм. Зарим хүтэлбэрилэгшэдынь «Социалистическое земледелие» гэжэ газетэ абажа уншадаггүй юм. Дурсагдагша аймагуудай хүдөө ажахын таһагууд агрозоотехническэ курсануудай хүдэлмэри һайжаруулхын тулада эрид хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Б. Намжилов.

Комсомольско-залуушуулай фермэ

Закаменай аймагай Цагаан-Морина сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо комсомольско-залуушуулай һүнэй-товарна фермэ байгуулагдаба. Энэ фермые колхозой комсомольско эхин организациин секретарь Доржи Жалсанов хүтэлбэрилнэ.

Тус фермын комсомолецууд малай тоо толгой олошоруулхын ба тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ. Комсомолецууд Р. Рампилова, Ш. Цыренова гэгшэд малаа бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын тулада эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Р. Гармаев.

Мэргэжэлтэй кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ

Коммунизмын асари ехэ шэнэ барилгануудта элдэб мэргэжэлтэй кадрнууд тон олоороо хэрэглэгдэжэ байна. Иимэ условидо ажалай резервнүүдэй һургуулинуудай урда тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонууд табигдаад байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Республикын Совминай дэргэдэхи ажалай резервнүүдэй № 7 ФЗО-эй һургуули тогтоһонһоо хойшо мэргэжэл ехэтэй гурбан мянга шахуу залуу кадрнуудые оронойнгоо түмэр замай предприятинуудта бэлэдхэжэ үгэһэн байна. Тэдэнэй олониинь үйлэдбэриин стахановецууд ба новаторнууд болонхой. Жэшээнь, нүхэд Александров, Король, Д. Хусаев, И. Шурыгин, А. Трусов, П. Артёмов, Н. Крючков болон бусад мүнөө түрүү стахановецууд болонхой. Тэдэнэй дунда элдэб олон мэргэжэл шудалһан технигүүд, мастернууд бии.

Манай № 7 ФЗО-е дүүргэһэн нүхэр Юдинский «Эрхим паровозник», тиихэдэ нүхэд А. Монсонов, Шерстнев хоёр «Эрхим барилгаша» гэһэн значогуудаар шагнагдаһан байна. Мүн хэдэн олон хүнүүд хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдээ.

Эдэ түрүүшүүл һара бүхэндэ 1000—1500 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ олодог, баян шадалтай ба культурна советскэ хүдэлмэришэд болонхой.

Г. Прасолов. № 7 ФЗО-гэй һургуулиин директорые орлогшо.

Судно жолоодогшо болохо зорилготойб

Би Танхой станциин хүдэлмэришэнэй бүлэдэ 1931 ондо түрэһэн байнаб. Байгал далай дээгүүр пароходуудай тамархые бага байхадаа угаа һонирхон харадаг һэм. Минии эсэгэ тус станциин портдо нилээд удаан саг соо ашаа тээгшээр хүдэлмэрилжэ байна. Судно жолоодогшо тон хүндэтэй үүргэ дүүргэдэг гэжэ мэдэнэб. Тиимэһээ, дэлайда тамарха мэргэжэлтэй болохо хүсэл намда түрөө һэн.

1949 ондо нютагтаа 8 класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, Улан-Удын № 2 ремесленнэ училищида һайн дураараа ороод, мүнөө хоёрдохи жэлээ һуража байнаб. Энэ үе соо ехэхэн мэргэжэл олооб. Үнгэрэгшэ жэлэй һуралсалые эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, республикын ажалай резервнүүдэй Управлениһээ ба училищиингаа дирекциһээ магтаалай грамота абаһан байнаб.

Тиихэдэ һуралсалһаа таһарангүй ДОСАВ-эй үдэшын кружогто һуралсажа, авиомотористын мэргэжэл олооб.

Энэ оной май һараһаа эхилжэ, Сэлэнгэ мүрэн дээрэ теори практика хоёроо холбуулан, судно жолоодогшоор хүдэлмэрилхэ зуураа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон байнаб. Бидэнэр һаруул сэнгэлиг гэртэ байжа һуранабди. Сүлөөтэй сагтаа улаан буланда ба библиотекэдээ ошожо, һони һонин ном уншадагби. Тэрэшэлэн ДОСАРМ-ын кружогто һуралсажа, автомашина жолоодогшын мэргэжэл шудалжа байнабди.

Большевигүүдэй парти ба Советскэ правительство болбол залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ анхарал табижа байдагайнь ашаар бидэнэрэй байдал иимэ жаргалтай болоо. 1950—51 онуудта һуралсалайнгаа талаар бүри толотомо амжалта туйлан, эрхим судно жолоодогшо боложо, училищияа дүүргэхэб гэжэ мэдүүлнэб.

В. Замолин, Улан-Удын № 2 РУ-гэй һурагша.

Би шахтёр боложо байнаб

1950 оной ноябрь һара соо Галуута-Нуурай Рудоуправлениин дэргэдэхи горнопромышленна һургуулида би һайн дураараа ерээд, хэдэн зуугаад залуушуултай хамта шахтёрой мэргэжэлдэ һуража байнаб. Эндэ юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэһээ гадна, шахтёрой мэргэжэл олохо бүхы услови бии.

Бидэнэр, һаруул һайхан хоёр дабхар һургуули соо һуранабди. Тэндэ бүхы түхеэрэлгэнүүд, учебнигүүд, шахтануудта ашаглагдадаг хэрэгсэлнүүд гүйсэд бии. Гадна, һуралсалай заняти хэжэ, шахтануудта практическаар хүдэлмэрилхэдөө, хэһэн хүдэлмэриингөө хэмжээгээр салин хүлһэ абанабди. Бидэниие һайнаар эдеэлүүлнэ, хубсалуулна. Иимэ условидо шахтёрой мэргэжэл—энэ хүндэтэ мэргэжэл оложо шадахамни лабтай.

Ж. Ванкеев.

ЗАГАҺАНАЙ ФЛОДОЙ АМЖАЛТА

Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадай флодой коллектив (капитаниинь нүхэр М. Лазырин) үнгэрэгшэ жэлдэ ехэхэн амжалта туйлаа. Тус коллектив социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, 1950 онойнгоо ашаа зөөлгын түсэбые 142 процент дүүргэбэ.

Тиихэдэ «Сибиряк» гэжэ сейнерэй команда эгээн түрүүшынхеэ 25 тонныи баржые буксирта абажа, жэлэйнгээ түсэбые 252 процент дүүргэбэ. Моторист Болдагуевай һайнаар ажаллаһанай ашаар № 48 катер мүн лэ жэлэйнгээ түсэбые 148 процент дүүргэнхэй.

Г. Сурков.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудые байгуулая

…ые томодхолго хадаа …эмхидхэлэй-ажахын та…нь бэхижүүлхэ арга …гээ, техникые үргэнөөр болон наукын туйлалта…а түрүү дүй дүршэлые …дэ нэбтэрүүлхэ һайн ус…е байгуулаа.

…аукын туйлалтануудые, …сын мастернуудай дүй… …дые пропагандалха, кол… …ажахые научна үндэһэ… …рэ эмхидхэхэ хэрэгтэ хү… …н культурын Байшан… …ын шухала үүргэ дүүр….

…гурбан жэлэй турша соо … хата лабораторинуудай …өө ажахын культурын …удтай боложо, тэндэнь …н хүдэлмэринүүд нэгэ…, наукын туйлалтанууд …үүлэй дүй дүршэл про…гдаха, мүн тэрэшэлэн … кадрнуудай нитын аг…скэ һуралсал үнгэргэгдэ….

… хата-лабораторинууд …гууд-туршалгашадай үүс… …болгогдоод колхозно үй… …наукын туйлалтануудые …хын түлөө, газартаряа… …итэ культурые дээшэлүүл… …е тэмсэлдэ угаа ехэ үүргэ …Суута колхознигууд-тур… … Т. С. Мальцев, М. Е. … П. Ф. Варивода, М. Е. …ба бусадай нэрэ бүхы …р мэдээжэ …удтахи туршалгын эдэ … научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргөө. Тэдэнэр болбол «…бии байһан мэдээжэ агроприёмуудта районуудтань тааранги сэгнэлтэнүүдые түргэнөөр үгэхэ, мүн тэрэшэлэн шэнэнүүдые зохёохо, тэрээгээрэ агрономическа наукые улам улам ехээр хүгжөөн дэбжүүлхэ» арга боломжо научна эмхи зургаануудта олгоо (Т. Д. Лысенко).

Гэбэшье, олонхи колхозно хата лабораторинуудай дүтүү юумэнь юун байгааб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриие гансал ургамалай ажахын областьдо хандуулгаар хизаарладаг байһан юм.

Хата лабораторинуудһаа хүдөө ажахын культурын Байшангуудта шэлжэн оролго хадаа хүдөө тосхонуудта туршалга-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин хэмжээе үргэхэ гэһэн үүргэтэй. Хүдөө ажахын культурын Байшангууд научна центрнүүд боложо, тэндэ колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалагдаха ба сорсологдохо байна.

Ородой агууехэ байгаалиие шэнжэлэгшэ, Россида туршалгын хэрэгые эмхидхэлгын үүсхэлшэ К. А. Тимирязев болбол газар-ажалшада наукын хүрэжэ, тэрэнэй ажалые бүтээсэ ехэтэй болгохо гэһэн һанал бололдо ээлэлгэдэг байгаа. Эрдэмтэ-революционерэй энэ һанал хүсэлынь социалистическэ гүрэн дотор, колхозно байгуулалтын үедэ бэелүүлэгдээ.

Колхоз бүхэндэ туршалгын өөрын эмхи зургаануудые эмхидхэлгэ хадаа социалистическэ газартаряалан ба малажалай түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээнэ.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудые байгуулга хадаа хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, колхознигууд-туршалгашад, хүдөө ажахын туршалгын ба научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай бүхы научна хүдэлмэрилэгшэдэй халуун хабаадалга олохо ёһотой.

Хүдөө ажахын культурын колхозно Байшан хадаа ямар хүдэлмэри дүүргэхэ ёнотойб?

Тэрэнэй түрүүшын зорилго хадаа колхозно үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудта туршалгын хүдэлмэри эмхидхэлгэ, ургамалай ажахын, малажалай болон механизациин областьнуудта туршалгашад ба новаторнуудай зохёоһон шэнэ арга дүршэлнүүдые туршалга, мүн тэрэшэлэн колхознигууд-туршалгашад, уралан-наржуулагшад болон ухаалан зохёогшодой дурадхаһан шэнэ түхеэрэлтэнүүд ба таарууламжануудые туршалга болоно. Эдэ хүдэлмэринүүдэй тематика ба методиконь научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай һайшаалга олохо ёһотой. Научна эмхи зургаанууд болбол тэрэшэлэн колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шэнжэлэн үзэлгэ эмхидхэхэ, тэдэнэй үндэр бүтээсэтэ ажалай арга дүрэмүүд ба методүүдтэ научна баримталһан анализуудые үгэхэ байна.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудай хоёрдохи зорилгонь хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй ба колхозуудай үйлэдбэрилдэг продукциин шанарай хойноһоо хиналта шалгалта эмхидхэлгэ болоно. Эндэ юрын лабораторно шэнжэлэлгэнүүд—үрһэнэй, хүрьһэнэй, һүнэй ба бусадай анализууд хэгдэхэ юм. Тэрэнэй тула таарулагдаһан гэрнүүд, лабораторно түхеэрэлтэнүүд ба эгээн шухалань, юрын лабораторно туршалгануудые хээд, тэрээн дээрэһээ практическа хүдэлмэридэ хэрэглэмээр тобшололнуудые хэжэ шадаха хүнүүд хэрэгтэй.

Колхознигууд-туршалгашад наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгын үүсхэлшэд байха ёһотой. Туршалгашадай коллектив ба хүдөө ажахын культурын Байшангай бүхы эдэбхитэд колхоздо хүдэлмэрилжэ байһан мэргэжэлтэд түрүүтэй наукын туйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ түсэб жэл бүри зохёохо байна. Хүдөө ажахын культурын Байшангууд һуралсалай центрнүүд болгогдожо тэндэ колхозно нитын кадрнуудые бэлэдхэлгэ үнгэргэгдэхэ юм.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудай ажал-ябуулга доро дурсагдагша шэглэлнүүдээр ябуулагдаха байна гэбэл: хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудта туршалгын хүдэлмэри эмхидхэлгэ, научна туйлалтануудые колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ; юрын лабораторно шэнжэлэлгэнүүдые үнгэргэлгэ; хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд, выставкэнүүд ба экскурсинуудые эмхидхэлгээр научна туйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэл пропагандалга; колхозно нитын кадрнуудые һургалга гэхэ мэтэ болоно.

Хүдөө ажахын культурын Байшангууд колхозуудта хамтын суглаанай тогтоолоор, бии байһан хата-лабораторинуудай үндэһэ һуури дээрэ гү, али шэнээр нээгдэхэ байна. Энэ эмхи зургаанай даагшаар туршалгашад-новаторнуудай зэргэһээ эгээн һайн ажалаараа шалгарһан хүниие колхозой правлени томилхо ёһотой. Туршалгашад-новаторнууд гэжэ өөһэдыгөө харуулһан колхозой агрономууд ба зоотехнигүүдые энэ хүндэтэй үүргэ дүүргэхынь тулада түбхын түрүүн элсүүлхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудые метеорологическа станци түхеэрхэдэ, шэнэ ургамалнууд болон сэсэгүүдые тарихада, коллекционно питомнигуудые байгуулхада ба бусадта зохистой, һайнаар түсэблэгдэһэн усадьбануудта бариха шухала. Усадьба дотор жэшээтэ һайн сэсэглиг, сквер гү, али парк байха ёһотой.

Хүдөө ажахын культурын Байшан өөрынгөө байраар, архитектурна зохёолго ба түхеэрэлтээр колхозно тосхониие гоёохо байна. Колхозно шэнэ тосхонуудые, һуурин газарнуудые, агрогородуудые түсэблэхэ зуураа, тус Байшанда центральна һуури үгэхэ хэрэгтэй.

Тиихэдээ энэ усадьба дээрэ бүхы туршалгануудые хэһэнэй хэрэг байхагүй. Тэдэниие үйлэдбэриин условинуудта бэелүүлхэ ёһотой. Гэбэшье, туршалгын делянканууд дээрэ колхозно туршалгануудые шалгаха гү, али шиидхэхэ асуудалнууд үсөөн бэшэ олдохо байна. Тиимэһээ хүдөө ажахын культурын Байшангай усадьба доро участок таһалан үгэхэ зуураа, энээниие хараадаа абаха шухала.

Түрүү хата-лабораторинуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, хүдөө ажахын культурын Байшангууд дотор зал-аудиторинуудай байхань шухалада тоологдоно. Тэрэ болбол курсанууд ба кружогуудай заняти хэхэдэ, колхознигуудай бүлэг группануудта лекци уншахада хэрэглэгдэхэ байна. Хүдөө ажахын культурын Байшангай зал-аудитори дотор нарин плёнкотой, дуугардаг киноустановкотой ба алоскоптой байха шухала.

Энэ залай дэргэдэ аппаратуранууд, коллекцинүүд, харуулан ойлгуулха пособи ба бусадые хадагалха таһалга-хранилищи байха ёһотой. Агрономическа ба зоотехническэ лабораторинуудые, мүн тэрэшэлэн садай, овощиин ажахын гү, али колхозно ажахын бусадшье һалбаринуудай лабораторинуудые түхеэрхын тула ядахын сагта, гурбан комнатонууд байха зэргэтэй. Лаборатори бүхэниинь юрын анализуудые хэхэдэ, мүн туршалгын хүдэлмэри болон һуралсалай зорилгонуудые бэелүүлхэдэ хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха ёһотой.

Хүдөө ажахын культурын Байшан хүдөө ажахын справочна библиотекэтэй байха зэргэтэй. Хүдөө ажахын ном хадаа колхозник-туршалгашын гар доро саг үргэлжэ байха ёһотой. Уншалгын багахан комнато ба хүдөө ажахын культурын Байшангые хүтэлбэрилэгшын хүдэлмэриин комнато мүн тэрэшэлэн хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын культурын Байшангуудые байгуулга хадаа шэнэ хэрэг мүн. Тиимэһээ партийна ба советскэ организацинуудай зүгһөө тэрээндэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой.

М. ОСЛИКОВСКАЯ.

Авиамодель хэхэ ябадал Кяхтын һургашадай дуратай занятинуудайнь нэгэниинь болонхой. Моделистнүүдтэ энэ хүдэлмэридэ городой хүүгэдэй техническэ станци ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Зураг дээрэ: Кяхта городой модельшэгүүдэй мүрысөөндэ илаһан 6-дахи классай һурагша Малеев стартда хабаадалсаһан бүлэг модельшэгүүдтэй байна.

И. Пыхаловай фото.

Ш. НИМБУЕВ

Октябриин туг доро*)

(ПОЭМЭ)

10. ДОРЖИИЕ УРЬХАДАА ОРУУЛХАГҮЙШ

Гэнтэ тиижэ һуутарынь
Гэдэгэнэшэн тэршэлбэ.
Сахюур шоно нюдэниинь
Сагаа эреэнээр хараба.

Хахад соохор мэдээндээ
Хамараараа шуухирба.
Доржи гэнтэ сошоһондоо
Доошонь дараад орхибо.

Хүсэд мэдээтэй болоходоо
Хүлөө, гараа татаба,
Хулигатэйгөө мадахэдээ
Жэрхэштэйгээр шуухирба.

Доржиие харан гэхэдээ
Доройтожо барайба.
Мэндэшэлхэ түхэлтэй
Мэхэтэйгээр энеэбэ.

«Амыемни сүлөөлыш,
Амиемни абарыш»—
Гэһэн тэмдэг үзүүлнэ,
Нюдэнүүдээ эрьюулнэ.

Амыень Доржи сүлөөлбэ,
Үгэ хэлэхынь хүлеэбэ.

«Энэ намайе игэбэ ха
Энээниие заагүй шадахал хаб!

Тугаар гараһан тугалхан,
Даляа хүсээдүй турлаагхан!»

Гэжэ Холхой һанана,
Гэнэн янзаар уйлана.
Уяруулжа абабал

Табюулхаб гэжэ бодоно,
Табюулжа абабал
«Миниихи» гэжэ һанана.
—Нэгэ нютагай

Хүрьһэ гэшхэһэн,
Нэгэ горхоной
Уһаар ундалһан,
Утаа утаагаа

Харалсажа һууһан,
Ооғ хуугайгаа
Дуулалсажа һууһан
Хоёр аад лэ, Доржимни,

Хүлихэдөө ялалайш намайгаа?
Хөөрхы, барһан, хүбүүмни
Табииш үбгэнөө нютагайнгаа!

Гэжэ Холхой уйлана,
Муухай гэгшээр бархирна.

Доржи угаа зүрюугээр,
Зүрхын хаха хадхамаар:

—Яагаа сэсэн болообши,
Яагаа уян болообши?!

Хэн һургабаб шамайе? Хэлэ!
Колчак гү, Семенов гү?!.—гэнэ,—

Хүнүүды наншажа байхадаа,
Хулһыень хүхэжэ байхадаа

Юундэ уярдаггүй,
Юундэ уйладаггүй
Байгаабши? Хэлэ!

Үгыл һаа эндээ хосорхош,
Үтэ хорхойдо эдюулхэш!

Холхойн нюдэн соохи
Хонин нюдэн хайлашаба.
Оровдонь үнөөхи
Шоно нюдэниинь бултайшаба...

11. ХОЛХОЙ БАЯН ЖОРООЛНО

«Абаад түргэхэн ябаха,
Аюулш боложо болохо»,—

Гэжэ Доржи һанана,
Холхой тээшэ дүтэлнэ.

Гарайнь хүльгэ шангална,
Хүлэйнь хүльгэ мултална.

«Бодо! Яба!» гэжэрхёод,
Буугаа шүүрэн абана,
Нэгэ буугаа үргэлөөд,
Нүгөөдэеэ барина.

Холхой бодоно, ябана,
Ябадал дундаа һанана:

«Эндээ алуулбал
Эгтээ алуулхаб.
Ябахал байна,
Турщахал байна.
Хубиин дайрабал гаруужаб,
Ёрын дайрабал һалуужаб».

* * *

Холхой урдань дугшана,
Хобир, хобир жороолно.
Бүдэрөөд гэнтэ тангайна,
Халтираад гэнтэ хабтайна.
Хойноһоонь Доржи яаруулна,
Өөдэ газар уухилуулна,
Уруу газар хатаруулна...

12. БАЯСХАЛАН

Партизанууд баран жагсанхай,
Приказ дуулахаяа хүлеэнхэй...

—Доржи Данзанов гансаараа
Дүрбэ алхалан урагшаа!
—Кругом!
—Смирно...

Отрядай политкомиссар,
Уншана приказ шангаар:

«...Арадайнгаа засаг хамгаалтын
Аюулта тэмсэн дундуур,
Ангиин дайсадые дарадгын
Шуһата байлдаан дундуур

Эрэлхэг зоригтой,
Эдирхэг хүсэтэй
Ябаһанайнь түлөө,

Дайсанай суутай тагнуулша,
Аюултай муухай алуурша,
Хара хэрэгээрээ мэдээжэ
Холхойе ой соо гэнадхаэжэ,

Уран мэхээр,
Шуран бэрхээр
Бариһанайнь түлөө

Баатар хүбүүн Доржидо
Баясхалан хүргэхэ,
Отрядайнгаа түүхэдэ
Оруулжа мүнхэрүүлхэ...»

—Арадтаа алба хэхэһээ,
Орондоо үнэн байхаһаа

Арюун уялга,
Нангин зорилго
Намда байдаггүй,
Хэзээш байхагүй! —

Гэжэ Доржи хэлэнэ,
Дорюун хонгёо хоолойгоор,
Хуушан байраа эзэлнэ
Командирай командаар...

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*)

* Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын 239.248,255 ба 1951 оной 2-дохи номернуудта.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЕХЭ ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ЖЭЛ

Арадай демократиин оронуудай ажалшад арадай ажахын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ, үнгэрһэн жэлые тэмдэглэбэ. Энэ хадаа бэрхэшээлнүүдые дабажа, социализмын замаар урагшаа илалтаар дабшаһан жэл байгаа. Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэри доро туйлагдаһан амжалтануудаараа омогорхохо ёһоороо омогорхожо, Болгариин, Румыниин, Венгриин, Чехословакиин, Польшын ба Албаниин арадууд өөһэдынгөө туйлалтануудые бүхэжүүлхэ ба арбидхаха гэжэ эрид шиидэнхэй байна.

Һаяхан Болгарска правительство 1951 ондо—табанжэлэй гурбадахи жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай тогтоол баталан абаа. Үнгэрһэн замай дүнгүүдые гаргаһан ба ерээдүйн шэнэ перспективэнүүдые хараалһан энэ документ хадаа Болгариин арадай-демократическа байгуулалтын хүсэн тухай, социализм байгуулха хэрэгтээ Советскэ Союзай дэмжэлгэ абадаг республикын барагдашагүй арга боломжонууд тухай гэршэлнэ.

Арад олониитын ажалай угаа ехэ дэбжэлтын ашаар болгарска промышленность түргөөр хүгжэжэ байна. 1950 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээнь урдахи жэлэйхидэ орходоо 23,2 процентээр ургаба. Шэнэ ехэ хэдэн арбаад предприятинууд ба электростанцинууд ашаглалгада оруулагдаа. Үгытэй ба дунда шадалтай таряашад газартаряалангай коллективнэ формонуудта улам эрилдээр шэлжэн орожо байна. Мүнөө тус ороной таряашадай ажахынуудай 48 процентнь газартаряалангай ажалай кооперативна ажахынуудта хамтаран нэгэдээ. Газартаряаланда техническэ бата бэхи база байгуулагдажа байна.

Болгариин промышленностьда ба хүдөө ажахыда туйлагдаһан эдэ ехэ амжалтанууд табанжэлэй программые дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ бодото условинуудые байгуулаа. Энэ жэлдэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээнь 1953 ондо гэжэ тогтоогдоһон түсэбэй 97,3 процентнь болохо байна, ороохото культурануудые үйлэдбэрилгэ хадаа табанжэлэй һүүлшын жэлэй түсэбһөө үлүүлхэ байна. Монархофашистска Болгарида эдэ амжалтанууд тухай хэншье һанажа шадахагүй байгаа.

Экономическа хүгжэлтын үндэр темпнүүд арадай демократиин бүхы оронуудта харагдана. Жэшээлхэдэ, Румынида энэ жэлдэ промышленностиин валова продукцинь 1938 оной хэмжээе 40 процентээр үлүүлээ. Тус орон дотор машина бүтээлгэ бии болгогдоо. 1950 ондо барилгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 6,5 дахин ургаба. Энэ жэлдэ бэелүүлэгдэжэ эхилһэн табанжэлэй түсэб промышленностиин улам түргөөр ургаха, деревнидэ социалистическэ секторые үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ, ажалшадай ажабайдалай хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ гэжэ хараална.

Чехословацка республика үнгэрһэн жэлэй түсэбые 100 гаран процент дүүргэбэ. Промышленна үйлэдбэри дайнай урда тээхи хэмжээе 50 процентээр үлүүлбэ. Шэнэ жэлэй перспективэнүүд тухай хэлэхэ зуураа, республикын президент Готвальд болбол чехословацка арад улам ехэ амжалтануудые туйлаха ба Советскэ Союзтай табанжэлээр баталагдаһан экономическа хэлсээн энээндэнь туһалха гэжэ мэдүүлһэн байна.

Польско республика багабэшэ амжалтануудые туйлаа. 1951 оной эхилхын урдахана юумэнэй сэнгүүдые польско правительствын шэнээр химдаруулһан ябадал хадаа Польшын гайхамшагта туйлалтануудые тодоор харуулна. Ажалшадай ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ энэ шэнэ ехэ алхам хадаа ажалай бүтээсын таһаралтагүйгөөр ургаһанай ба продукциин өөрынь үнэ сэнгэй химдаруулагдаһанай ашаар хэгдэбэ.

Советскэ Союзай туһаламжын ба арад олониитын ажалай угаа ехэ дэбжэлтын ашаар Венгерскэ арадай республика ба Албаниин арадай республика ехэ илалтануудые туйлаба. Ажалшадай материальна ажана тэниглэн байдалые саг үргэлжэ һайжаруулха ябадал хангаһан хэлбэришэгүй түргэн дэбжэлтэ эдэ хоёр оронуудай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта харагдана.

Өөһэдынгөө хуби заяанай эзэдынь болоһон Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин ажалшад арадай ажахын түсэбүүдые түргөөр бэелүүлхэ гэжэ ехээр оролдоно. Эдэ бүхы оронуудта социалистическэ мүрысөөн ба ударничество ургажа, үргэдэжэ байна. Новаторнуудай ба уралан нарижуулагшадай тоо олошорно, тэдэнэр советскэ түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ гайхамшагта амжалтануудые туйлана.

Хитадай арадай республика шэнэ жэлые ехэ туйлалтануудаар угтаа. Коммунистическэ партиин ба арадай правительствын хүтэлбэри доро 475 миллион хитад арад өөрынгөө оронние экономическаар һэргээн бодхоохо талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Шэрэм ба булад үйлэдбэрилгэ 1946 оной хэмжээе үлүүлээ. Текстильнэ промышленность жэлэйнгээ түсэбые 11 һара соо дүүргээ, 1950 ондо нүүрһэ малтан абалга 1949 онойхитой сасуулхада 37 процентээр дээшэлээ, электроэнергеэр хангалга гурбанай нэгэ хуби шахуугаар ехэ болоо. Хитадай элдэб олон районуудта газарай реформо хэгдэжэ байна, тэрэнэй ашаар олон миллион таряашад газарай эзэдынь болоо.

Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагерьта батаар жагсаһан Германска демократическа республика ехэ амжалтануудые туйлаа. Январиин 1-һээ эхилээд, табанжалэй түсэб бэелүүлэгдэжэ захалаа. Арадай ажахын түрүүшын хоёр жэлэй түсэб нэгэ жэл 8 һара соо дүүргэгдэһэн байгаа. Үнгэрһэн жэлдэ туйлагдаһан амжалтануудай ашаар ажалшадай салин хүлһэниинь ехэ болоо. Эдеэ хоолой товарнуудай карточна системэ зарим талаар болюулагдаа.

Зохёон байгуулха амгалан ажал хэжэ байгаа эдэ бүхы оронуудай арадууд хадаа дай үүдхэгшэдэй һэдэлгэнүүдые хёрхо хурсаар хинана, агууехэ Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай лагерьта хэлбэришэгүйгөөр ябажа байна. Эдэ арадууд эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлээ улам эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ гэжэ эрид шиидэнхэй байна.

МУУ ПЕРСПЕКТИВЭНҮҮД

Шэнэ жэлэй үгэ хэлэхэдээ, США-гэй гүрэнэй департаментын секретарь Ачесон 1950 хадаа Холбоото Штадуудта хүшэр хүндэ ба уйдхартай жэл байгаа гэжэ мэдэрбэ.

США-дэ үнгэрһэн жэл хадаа оронние ехээр милитаризацилгын туг доро үнгэрһэниинь мэдээжэ. Кореядэхи американска интервенциин эхилһэнһээ хойшо сэрэгэй бэлэдхэлнүүд угаа үргэн далайсатай болобо. 1950 ондо оборонын министерствын бюджет 14 миллиардһаа 42 миллиард доллар хүрэтэр ургаа. Трумэнай ба Эттлиин зүблөөн хадаа агрессивнэ Хойто-атлантическа блогто хабаадагша оронуудай саашадаа түргөөр зэбсэгжүүлэгдэхэ дохёо болоһон байна.

США-тэй сэрэгэй угаа ехэ гаргашануудынь американска ажалшадта тохогдоно. Холбоото Штадуудай сенат ба түлөөлэгшэдэй палата 1951 оной түрүүшын 6 һарада сэрэгэй мүнгэ һомололгые 20 миллиард шахуу доллараар ехэдхэбэ. Сэрэгэй үйлэдбэриие үргэдхэжэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараан гаргалгые багадхана. Хүн зоной ажахын-байра байдалай хэрэгсэл хангадаг сэрэгэйбэшэ предприятинууд дээрэ түүхэй эд ашаглаха ябадалые зүбшөөрдэггүй ушарһаа, эдэ предприятинууд хүдэлмэреэ зогсоожо, олон зуугаад мянган хүдэлмэришэдые улицада хаяна. Фордын компани материалнуудай байхагүй дээрэһээ 50 мянган хүдэлмэришэдые хүдэлмэриһөөнь гаргаа гэжэ Ассошиэйтед пресс агентство мэдээсэнэ.

Американска арад үглөөдэрһөө айжа, уйдан гомодожо, шэнэ жэлые угтаба.

Агрессивна Хойто-атлантическа блогто хабаадагша оронуудай ажалшадай үмэнэ шэнэ жэл мүн лэ муу перспективэнүүдые нээнэ. Шэнэ жэлдэ английска арад үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо улам ехэ бэрхэшээлнүүдые үзэхэ байха гэжэ английска буржуазна хэблэл бэшэнэ. 1951 ондо Англиин сэрэгэй гаргашанууд үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 2 дахин ехэ болохо гэжэ тэмдэглэнэ.

Франциин национальна суглаан энэ жэлдэ сэрэгэй гаргашануудта мүнгэ һомололгые 740 миллиард франк хүрэтэр ехэ болгобо, тиимэһээ шэнэ налогууд гаргагдаха байна, тэдэнэй хэмжээнь 380 миллиард франк болохонь. Сэрэгэй һомололгонууд Италида, Бельгидэ, Норвегидэ, Голландида ба маршаллизованно бусад оронуудташье хэмжээлэшэгүй ехээр хэгдэнэ.

Американска империалистнуудай хашалта доро эдэ оронуудай зонхилхы нюурнууд экономикые сэрэгэй замда оруулна, энэнь ажалшадай ажабайдалай хэмжээе улам доошоруулха ябадалда хүргэнэ.

«Маршаллай түсэбэй» бүхы хүшэр хүндые бэе дээрээ дааһан капиталистическэ оронуудай ажалшад хадаа шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, арадуудай демократическа хани харилсаанай ба эб найрамдалай түлөө тэмсэхээр улам эрилээр шиидэнхэй байһанаа харуулна.

Д. БОЧАРОВ.

Трумэнай гадаадын политикада дурагүйдэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 5. (ТАСС). США-гэй шэнэ (82-дохи зарлалай) конгресс Холбоото Штадуудта «уйдхартай» ба «критическэ» үедэ хүдэлмэреэ эхилбэ гэжэ американска хэблэл тэмдэглэнэ. «Бүгэдэниитын мэдэрһэнэй ёһоор, 82-дохи конгресс болбол тус ороной аюулта хүшэр хүндэ байдалтай тохёолдобо, — гэжэ вашингтонско «Таймс Геральд» газетэ бэшэнэ.— Трумэнай ба Ачесоной гадаадын политикын үндэһөөр, тэрэшэлэн конгресстэй консультаци хэнгүйгөөр Кореядэхи дайнда манай оронние президентын татан оруулһанай үндэһөөр тохёолдоһон бусайдалые зайсуулха ябадал хадаа конгрессэй эгээн шухала зорилго болохо ёһотой. Өөрынгөө нэрэ хүндые Трумэнай гээһэндэ адляар, энээнэй урда тээхи үедэ президент нэрэ хүндэеэ хэзээдэшье гээгээгүй һэн».

Трумэнай гадаадын политика тушаа дурагүйтэлгын ургалта хадаа американска конгрессэй гэшүүдэй хараа бодолдо нүлөөлхэ ёһотой гэжэ тус газетын корреспондент Хеннинг мэдүүлнэ. «Хуули гаргагшадай канцелярида эльгээгдэжэ байгаа олон зуун бэшэгүүд хадаа корейскэ конфликтда ороноо татан оруулһанайнь түлөө, дай соносхохо эрхые конгресстэ лэ олгоһон конституциие зүришэһэнэйнь түлөө Трумэниие шүүмжэлхэ гэжэ эринэ. Иимэ ябуулгануудые хэхэ гэжэ президентдэ һайшаан дурадхаһан, тэрэшэлэн хойшодоо тус орондо хоро ушаруулжа болохо ушарһаань гүрэнэй секретарь Ачесониие тушаалһаа гаргахые олон мянган бэшэгүүд эринэ» гэжэ Хеннинг бэшэнэ.

Шэнэ конгресс хадаа сэрэгэй гаргашануудые ехэдхэхэ, энээнтэй дашарамдуулан ороной хүн зондо налог тохолгые улам шангадхаха байха гэжэ бүхы шэнжэлэгшэд мэдүүлнэ.

Демократическа хэблэлдэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн хуулиие Французска правительство абаха һанаатай

ПАРИЖ, январиин 5. (ТАСС). Правительствын бэлэдхэһэн ба баруунай социалист Дессоной оруулһан хуулиин проектые национальна суглаан зүбшэн хэлсэжэ эхилээ. Дессоной хуулиин проект хадаа 1946 оной майн 11-дэ гаргагдаһан хуулиие хубилгаха гэжэ хараална. Үнэн хэрэг дээрээ, энэ проект хадаа гитлеровскэ эзэмдэлгын үедэ булимтарагшадтай хани харилсаатай байһан аад, илалтын һүүлээр хаагдаһан гитлеровскэ талын газетэнүүдэй бүхы эд зөөриие эзэдтэнь бусаахые хараална. 1946 оной майн 11-нэй хуулиин ёһоор, энэ эд зөөринь хэблэлэй предприятинуудай национальна обществодо тушаагдаһан байгаа. Хуулиин шэнэ проект болбол гитлеровскэ листогуудай эзэдтэ 3 миллиард франк хохидол түлэхые хараална.

Дессоной хуулиин проект болбол эсэргүүсэлгын үедэ хэблэгдэжэ байһан «Юманите», «Либерасьен», «Се Суар» ба хэблэлэй демократическа бусад органуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнэ. Шэнэ хуулиин проектын үндэһөөр, эдэ газетэнүүд урдада коллаборационистнуудта мэдээтэй байһан байрануудһаа гаргагдаха ёһотой байна.

Шэнэ жэлэй ёлконууд

Улан-Удэ станциин паровозно депогой хүдэлмэришэдэй профсоюзай местком болбол хүүгэдэйнгээ үбэлэйнгөө каникулые хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхын тулада 2300 түхэриг мүнгэ табиһан байна.

Шэнэ жэлдэ паровознигуудай улаан буланда хүүгэдэй ёлко эмхидхэгдээ. Энэ ёлкодо 600 гаран үхибүүд хабаадалсаа. Тэдэнэр бултадаа шэнэ жэлэй бэлэгүүдые абаһан байна.

Паровозно депогой хүдэлмэришэдэй местком болбол һурагшадтаа каникулайнь үедэ концертнүүдые харуулжа байна.

М. Алашкевич.

КОРЕЯДЭ[ХИ] СОБЫТИНУ[УД]

Корейскэ арад[ай] демократическа респ[ублика] Арадай армиин Г[лавна] командованиин мэдэ[эсэл]

ПХЕНЬЯН, январ[иин] (ТАСС). Корейскэ ара[дай демок]ратическа республикы[н Арадай] армиин Главна командо[вани] варин 6-да иигэжэ мэд[ээнэ]:

Арадай армиин част[ьнууд] хитадай һайндуратанай [...] бүхы фронтнууд дээрэ [...] үргэлжэлһөөр. Дайса[най] эсэргүүсэлтые сохижо, [...] армиин частьнууд түшэ[г...] риин шухала пункт—Ч[...] (Сюнсен) городые ба тэр[...] газарнуудые январиин 2[...] сүлөөлбэ.

Центральна фронт д[...] ганууды хэжэ байгаа А[радай ар]миин частьнууд Чхуньч[хон ба] Сеулай хоорондо дайса[...] сохёод, январиин 3-да [...] Чхуньчхонь гэжэ түм[...] бүрин сэбэрлэбэ. Арада[й армиин] частьнуудаар Хончев [...] эзэлэгдээ.

Баруун фронт дээрэ [...] нуудые хэжэ байгаа [...] армиин частьнууд Ха[...] ко) мүрэнэй адагта бар[...] зүбшаһан бүхы террито[...] лөөлбэ.

Арадай армиин частьн[ууд ...] ган (Кан-ко) мүрэниие [...] гараад, Кымпхо ба [...] (Чемульпо) сүлөөлһэн [...]

* * *

ПХЕНЬЯН, январ[иин] (ТАСС). Корейскэ Ар[адай демок]ратическа республикы[н Арадай] армиин Главна команд[ованиин] риин 7-до иигэжэ мэдэ[энэ]:

Арадай армиин частьн[ууд ...] санай эсэргүүсэлтые со[...] фронтнууд дээрэ урагш[аа ...] на.

Сеулай районда ябу[...] хэжэ байгаа Арадай ар[миин ...] гүүд январиин 3 ба 4-[...] канска 25-дахи дивизи[...] лийска 27-дохи бригад[...] нуудта ехэ гээлтэ хор[...] ушаруулаа. Мүнөөдэ[р...] мэдээнүүдэй ёһоор, [...] нуудта Арадай армиин [...] американска болон анг[...] гаран солдадууд ба оф[...] алаһан, шархатуулһан, [...] хүниие плендэ абаһан б[...] трофейнүүд абтаа: 10 [...] 70 гаран автомашина, [...] метрын 3 ехэ буу, 33 ст[анковэ пу]лемет, 300 гаран винто[вко ба] тоото буу зэбсэгүүд [...] хэрэгсэлнүүд болоно.

Вьетнамска А[радай] армиин амжал[танууд]

ПЕКИН, январиин [...] «Вьетнамай голос» гэж[э ...] станциин мэдээсэлые [...] агентство дамжуулаа. [...] Арадай армиин сэрэгү[...] Вьетнамда Ханойһоо х[...] даг Винь-Йен, Фу-Чен, [...] ба Бак-Жианг провин[...] французска позицинууд[...] хин атаканууды хэбэ [...] мэдээсэл соонь хэлэгдэ[...].

Декабриин эсэстэ [...] винциин урда талые сү[...] гөө һүүлээр, Вьетнамск[а ...] армиин частьнууд Да-Ф[...] һоо хойшоо 30 километ[р ...] Фос, Фу-Ло ба Хуанг-[...] нуудта хүсэтэй добто[...] байна.

Энэ районда Вьетнам[ска ...] армиин частьнууд да[...] батальониие усадхаад, [...] жэ бэхижүүлэгдэһэн п[...] лэн абаа. Французска [...] алагдаа, лейтенант түр[...] солдадууд буу зэбсэгүү[...] дэ абтаа.

Зүүн-Хойто Хитадай [агаарай] хилэнүүдые амер[иканска] самолёдуудай дабаа[лга тухай] Синьхуа агентствын [...]

ПЕКИН, январиин [...] Хүсэдбэшэ мэдээнэй [...] густын 27-һоо дека[брь ...] хүрэтэр американска [...] Зүүн-Хойто Хитадай аг[аарай хи]лэнүүдые 328 дахин да[...] Синьхуа агентство [...] Эдэ дабалгануудта [...] 1400 гаран самолёдууд [...] байна. Хитадай 16 гр[...] алуулаа, 115 хүн шарх[...].

Декабрь һара соо [...] Хитадай агаарай хилэн[...] риканска 169 самолёду[...] хин дабаба. 10 ушар[...] бодоһон ба бууһаан б[...].

Харюусалгата [редактор] Б. А. [...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора —7-85 отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйственного [...] мышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03506. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж